

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 50 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
mali oglaš po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnistva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.340
za inšerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Romunija na razpotju.

Položaj, ki je nastal v Romuniji po smrti kralja Ferdinanda, ni kritičen v dalekosežnem, usodnem pomenu besede, pač pa zelo resen. Vsa oblast je v legalnih rokah, ki so vsaj zaenkrat dovolj močne, da jo ohranijo in vodijo dogodka v političnem življenju dežele po določno načrtanih smernicah. Na čelu vlade je državnik, ki je soustvarjal in dogradil sedanjo Veliko Romunijo, ki se je vedno priznaval k demokraciji in ki mu je zgodovina doslej vsaj v glavnih potezih dala prav. Njegova vlada ima močno parlamentarno večino, ki ji v kontrolo stoji nasproti krepka, homogena opozicija. Zunanja politika je — izvzemši kratki, nevarni intermezzi za časa Avarscove epizode — zelo srečno usmerjena, ker temelji na mirovnih pogodbah in ima v Mali antanti s Francijo v ozadju naravno, zanesljivo oporo. Ker je končno dežela velobogata na naravnih zakladih in leži neposredno ob morju in Donavi, so dani tudi gospodarski pogoji za njen srečni, neovirani razvoj.

Pri vsem tem ne more biti nobenega dvoma, da se je položaj Romunije s smrtjo kralja Ferdinanda zelo kompliciral. Saj vrhovna oblast ni več združena v rokah ene osebe — vladarja, marveč je prešla na regentski svet. Jasno je, da je tu vedno dana možnost za nespornazume med člani sveta samega, a vrhu tega možnost za tajno poseganje v njegovo snovanje in nehanje, za poizkuse, da se njegova oblast zlorabi v osebne in strankarske svrhe. To dejstvo in pa okolnost, da regentski svet ne obdaja tista vzvišena nedotakljivost kakor kraljevo osebo, ustvarja mnogo labilnejše razmerje med vrhovno oblastjo in deželo, nego tedaj, ako vlada kralj neposredno.

Prav posebno komplicira položaj dejstvo, da se smatra bivši prestolonaslednik Karel, kljub temu, da se je bil slovesno odpovedal vsem pravicam, še vedno kot pretendent na prestol. Ne vemo, v koliko izhajajo te pretenzije od prince samega, gotovo pa je, da ne manjka ožjih klik, ki bi iz sebičnih interesov bile pripravljene forsirati prevrat ali vsaj delati zmedo v znamenju Karlovega pretenstva. A kar je mnogo važnejše: tudi narodna kmetijska stranka se še ni brezpogojno odrekla računov s Karlom, dasi je njen predstavitelj Maniu v žalni seji izjavil, da kmetijska stranka priznava šedanje državnoopravno stanje.

Izredno mnogo je sedaj v Romuniji odvisno od tega, da se regentski svet odprži na primerni višini ter izostanejo ali se vsaj pravočasno energično odbijejo vsi poizkusi, da se njegova oblast potegne v vrvež strankarskih in osebnih interesov. Ako se to ne zgodi, potem bo to voda na mlin Karlovih pristašev in prevratnih elementov, pa tudi zunanjih nasprotnikov. Deželo čakajo potem brez vsakega dvoma zelo težke preizkušnje.

Na drugi strani je bodoča usoda Romunije v veliki meri v rokah opozicije — narodne kmetijske stranke. Ako se narodna kmetijska stranka ne postavi iskreno in lojalno na stališče sedanje državnoopravne stanja in ne osvoji vloge lojalne opozicije ali še bolje plodovitega sodelovanja, potem je pač komaj dvomno, da bo g. Bratianu — ako bo dan pogoj, ki smo ga gori omenili — položaj obvladal: toda dežela bo pri tem mnogo trpela, a najbolj bo prizadeta demokracija in interesi slojev, v katerih prid je zamiljena. Neoporečna dejstva govore za to, da je šedanje državnoopravno stanje v Romuniji, najsi ni najsrečnejše, vendar le edino možno in — ker republika ne prihaja v poštev — tudi najboljša. Prince Karel je pokazal, da mu je osebna sreča več nego kraljeva krona; naj se torej zadovolji z njo in prepusti krono končnoveljavno svojemu zakonitemu sinu. Ta sin odnosa ideja, ki jo vtelesuje, ima danes brez dvoma večino romunskega naroda za seboj in bi Karlova vlada — če bi se kdaj hipni puč tudi posrečil, kar pa ni verjetno — nikdar ne imela trajnosti. Razen tega je pa znano, da je Karel velik oboževalec Benita Mussolinija in fašizma — sam se je o tem javno izrazil; z njegovo vlado bi se torej v Romuniji prekinil miren, organični razvoj in uvedla doba nasilnih eksperimentov. V čegav blagor naj bi se torej kmetijska stranka vpregala v Karlov voz?

Ako kdaj katera, terja sedanja ura od Romunije, da strne svoje vrste in zbere vse

svoje moči v blagor dežele. Njen notranji položaj je vsled izpremembe na vrhovni oblasti izredno rahel, prevratne sile preže v zasedi, a na zunanje političnem nebu se znova zbirajo oblaki. Včerajšnji poziv finančnega ministra Vintila Bratianu v senatu, da »naj se združijo vse romunske stranke v močan narodni blok, ki bo v Romuniji vzpostavil enotnost in pravičnost«, je prišel o pravem času. Ako bo Romunija krenila po tej poti — in tu mislimo

zlasti na pravičnost nasproti gospodarsko šibkim slojem, na širokogrudno socialno-gospodarsko politiko, na dosledno, krepko demokracijo — potem ne dvomimo o njeni veliki bodočnosti. A na njeni bodočnosti smo kot njeni zavezniki živo zainteresirani. Že zato iz srca želimo, da zmagata v njej državniška modrost in resnična domovinska ljubezen in jo obvarujeta, da na sedanjem razpotju ne krene v napačno smer.

Mir v notranji politiki.

r Belgrad, 29. julija. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta je predsednik vlade sporočil, da je pripravljen ukaz o imenovanju novih okrajnih glavarjev, in sicer gre za 20 okrajnih glavarjev, proti katerim so bile pritožbe radi nepravilnega delovanja. Ob tej stvari se je v ministrskem svetu razvila debata o drugih pritožbah demokratskega dela vladne koalicije radi nasilij, ki da se izvršujejo nad volivci.

Kolikor smo zvedeli, je danes odpotoval na Bled poseben kurir z obširno spomenico predsednika vlade o vseh poslednjih dogodkih. Dokler se ta kurir ne vrne, ni misliti, da bi se storil kak korak, ki bi mogel biti odločilnega pomena za razčiščenje sedanjega

položaja. Splošni znaki so ti, da je nezadovoljstvo pri demokratih prenehalo in da so ravno tako tudi radikalni ministri zadovoljni, ko je Davidović popolnoma resigniral na nadaljevanje započete borbe. Zato splošno mislijo, da ni pričakovati nobenih velikih komplikacij, marveč, da se bo cela afera, ki je poslednje dni dvignila toliko prahu, polagoma razblinila v nič.

Poleg tega se je na ministrski seji razpravljalo o raznih resornih vprašanjih.

Kar se položaja tiče, je treba ponovno poudariti, da so vse stranke preveč okupirane s kandidaturami po notranjosti države. Zato ne morejo osredotočiti svojih teženj na reševanje momentov, ki so na dnevnem redu.

Ugoden položaj ljudske stranke v Vojvodini.

r Belgrad, 29. julija. (Izv.) V Subotici se je vršil zbor zaupnikov Vojvodinske ljudske stranke za subotičko okrožje. Na sestanku je podal obširno poročilo bivši narodni poslanec Blažko Raič, ki je v dolgem govoru poudaril zasluge ljudske stranke za našo državo in za prebivalstvo. V svojih izjavah je posebno omenjal g. dr. Korošca, njegovo poštenost in izrazito občo narodno politiko, ki jo je stranka g. dr. Korošca vodila. Poudarjal je, da je v današnjem času tembolj potrebno naglašati najnost razširitve idej, ki jih zastopa ljudska stranka, ker se z vseh strani urivajo kandidati in stranke, ki obetajo marsikaj, ne izpolnijo pa ničesar, kar se je pri teh strankah dosedaj čisto dogajalo. Edino ljudska stranka je tista, ki nikdar ni obljubila, česar ne bi mogla izpolniti in ki je vedno ostala zvesta in poštena v svojih obljubah svojim volivcem.

Po njegovem govoru so zaupniki predla-

gali, naj bo Blažko Raič nosilec liste v subotičkem okrožju. Ker je postal Raič koadjutor, je prosil, naj njega ne izberejo. Zato je predlagal dr. Joso Prčića. Zaupniki, ki jih je bilo nad 500, med temi nad 100 Madjarov, so soglasno in z navdušenjem sprejeli predlog Raičev. Tako bo nosilec liste v subotičkem okrožju dr. Joso Prčić. Kandidat za oba subotička okraja bo Miško Prčić, bivši narodni poslanec in član Jugoslovanskega kluba.

Ljudska stranka bo v Vojvodini kandidirala v vseh okrožjih. V novosadskem okrožju je nosilec liste dr. Janko Šimrak, vseučiliški profesor iz Zagreba. Za Bečkerek in Sombor se še niso določili kandidati, ker se še vrše pogajanja. Nekatere manjše stranke so stavile ponudbe in bi želele sodelovati z ljudsko stranko. Iz Vojvodine prihajajo od vseh strani ugodna poročila. Ljudska stranka ima najlepše nade na uspeh pri sedanjih volitvah v Vojvodini.

Kriza na pomorski razorožitveni konferenci.

v London, 29. julija. (Izv.) V diplomatskih krogih prevladuje prepričanje, da je kriza na ženevski pomorski razorožitveni konferenci postala neizogibna. Računati je vsak čas za prekinjenje konference, ker ni upati, da bi se dosegel sporazum med angleškim in ameriškim stališčem. Vsi ministri, ki so nameravali po zaključitvi zasedanja parlamenta London zapustiti, ostanejo zaenkrat v Londonu, da bodo mogli za slučaj prekinjenja konference, prisostvovati seji ministrskega sveta.

v London, 29. jul. (Izv.) Po poročilih iz

Washingtona Amerika nikakor ne bo sprejela angleških predlogov, katere je stavila angleška delegacija na razorožitveni konferenci po prihodu iz Londona. Nocoj se je vršila ob 6 seja ministrskega sveta, kateri je predsedoval zunanji minister Chamberlain. Nekateri ministri so bili že pripravljeni na odhod in so jih morali zadnji čas obvestiti, da se vrši seja ministrskega sveta, na kateri bo po izjavi političnih krogov padla definitivna odločitev o usodi pomorske razorožitvene konference. Skoro izključeno je, da bi se mogel na konferenci doseči še kak sporazum.

Nove železnice na Slovenskem.

r Belgrad, 29. julija. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta se je železniškemu ministru odobrilo, da poveri izgraditev proge Rogatec—Krapina družbi »Progres« v Sarajevu. Ponudba družbe je bila najcenejša, in sicer bo stala proga 24.115.000 Din. Istotako se je železniškemu ministru odobrilo 200.000 za železnico Ljutomer—Radgona, 2.000.000 za izplačilo lastnikom delnic vicinalnih železnic.

Volivno gibanje.

č Zagreb, 29. julija. (Izv.) Hrvatski blok je sklical za nedeljo, 31. julija, velik shod v zagrebu, na katerega vabijo vse Zagrebčane, da manifestirajo kar v največjem številu za Zagreb, ki noče poklekniti pred centralistično ureditvijo države.

č Sarajevo, 29. julija. (Izv.) Sarajevski Davidovičevi demokrati so javnost obvestili,

da so se pogajanja med muslimani in demokratimi glede skupne kandidature v Hercegovini razbila radi nepopustljivosti poslanca Salih Baljića. Radi tega bodo demokrati v Hercegovini vložili svojo listo.

č Mostar, 29. julija. (Izv.) Kako vse kaže, je nastala nevarnost za mandat dr. Laze Markovića. Zato so začeli radikalni z akcijo med muslimani in katoličani. Posamezni ugledni muslimani-radikalni prirejajo po mostarski oblasti shode in agitirajo za dr. Markovića. Markovičeva nasprotnika Pera Ivanišević in dr. Krulj agitirata po Hercegovini z velikim uspehom.

č Skopje, 29. julija. (Izv.) Agitatorji HSS so začeli zbirati podpise za Radičevu listo v Skopju in v Kumanovem. Nosilec liste za Skopje bo bivši minister dr. Krajač, za Kumanovo pa dr. Shvegel. Značilno je, da imajo radičevci z zbiranjem podpisov velike težave. Kmetje, ki so preje za gotovo obljubili svoje podpise, se sedaj branijo podpisovati radičevske kandidatske liste.

Razpust slovanskih prosvetnih društev en masse.

Postojna, 29. julija. (Izv.) Poleg dijaške Maticе v Trstu je tržaški prefekt razpustil devet prosvetnih društev v Postojni, med temi tudi telovadno društvo »Sokol«, ki je že davno prostovoljno likvidiralo. Puljski prefekt je razpustil tri prosvetna društva in sicer v Kozini, Herpelju in Klancu. Motivacija za razpust je pri vseh društvih ista, namreč, da so društva razvijala »protidržavno delovanje«.

Trgovinska pogodba s Češkoslovaško.

v Praga, 29. julija. (Izv.) »Tribuna« piše o predstojećih jugoslovansko-češkoslovaških pogajanjih za sklenitev trgovinske pogodbe in pravi, da so jugoslovanske carinske tarife od junija 1925. leta napravile češkoslovaški industriji veliko škodo. List piše, da se jugoslovanska vlada trudi, znižati visoke zaščitne carine za industrijske proizvode in da se bo na tej podlagi sklenila tudi prihodnja trgovinska pogodba med obema državama, katere podpis pričakujejo v jeseni.

Odlikovanje praškega župana.

v Praga, 29. julija. (Izv.) Danes dopoldne sta posetila župana praškega mesta jugoslovanski poslanik Lazarevič in legacijski svetnik Gerasimović in mu izročila red sv. Save, s katerim je odlikoval kralj Aleksander praškega župana. Župan se je toplo zahvalil za odlikovanje, ki ga smatra kot nov dokaz za prijateljske odnose med obema državama in narodom. Oba jugoslovanska zastopnika sta se nato podpisala v spominsko knjigo praške občine.

Sprememba romunskih zakonov.

v Bukarešt, 29. julija. (Izv.) Vlada je sklenila anulirati oziroma spremeniti več zakonov in zakonskih načrtov, ki jih je sprejela prejšnja vlada Averescuja. Med drugim bo spremenjen zakon o reorganizaciji romunskih državnih železnic, dalje zakon o razdelitvi prebitka v proračunu iz leta 1926. Spremenjen bo tudi zakon o porabi italijanskega posojila. Vlada je poleg tega sklenila tudi, da zviša uradniške plače.

CERKVENE SVEČANOSTI ZA UMRlim KRALJEM FERDINANDOM.

v Bukarešt, 29. julija. (Izv.) Jutri se bodo pričele v Curtea de Arges devetdnevne cerkvene svečanosti za pokojnim kraljem Ferdinandom. Prisostvovati bodo vsi člani kraljeve rodbine, vlada, regentski svet ter vsi romunski nadškofje in škofje, kakor tudi veliko število povabljenih. Vsi udeleženci se bodo odpeljali v Curtea de Arges s posebnimi vlaki.

AVERESCU NA DOPUSTU.

v Bukarešt, 29. julija. (Izv.) Včeraj se je vršila seja glavnega odbora Averescujeve stranke, na kateri so sklenili, da bo Averescuja pri vodstvu strankinih poslov nadomestoval tričlanski odbor, ker general Averescu v kratkem odpotuje na oddih v Italijo. Vest, da se bo general Averescu umaknil iz političnega življenja, ne odgovarjajo dejstvu.

FINANCIRANJE ČESKIH ŽELEZNIC.

v Praga, 29. jul. (Izv.) Kako poroča tukajšnji dopisni urad, so prispeli v Prago zastopniki neke angleško-ameriške finančne skupine, ki je pripravljena financirati vse češkoslovaške državne železnice. Ponudbe te skupine so toliko ugodne, da se bodo v kratkem začeli pogajanja.

44 LETNICA MUSSOLINJEVEGA ROJSTVA.

v Rim, 29. julija. (Izv.) Mussolini je danes praznoval svoj 44. rojstni dan. Časopisi so prinesli na njegovo izrečno željo samo kratke voščilne članke.

NAGRADE ZA ČIMVEČJE POTOMSTVO.

v Rim, 29. jul. (Izv.) Po želji Mussolinija, da bi se prebivalstvo Italije zvišalo na 60 milijonov, je sedaj veliko občin razpisalo večje nagrade za one zakonce, ki bodo v prihodnjih petih letih imeli največ otrok.

SDS in uradniško gibanje.

Vsled zadnjega posvetovanja državnega uradništva je esdeesarski tisk smatral za potrebno, da udari z loparjem po uradnikih. Ta udarec sicer ni zadel, ali zlo voljo SDS je očitno pokazal. Če bi bila danes SDS na vladi, bi prav gotovo danes že brali, da so vsi udeleženci tega sestanka, ki so se upali izpregovoriti besedo proti esdeesarskim odpadnikom, prestavljeni kot nezanesljivi, anacionalni in klerikalni elementi v najbolj zakotne kraje našega juga. Tako pa je ravno uradniško sestanek in nastop nov dokaz, da sedaj vendar pri nas ni terorizma in Žerjavovega pohtaj-režima.

Edino, kar je mogla SDS v svojem onemoglem strahu storiti, je bilo to, da je vse uradnike proglasila za »klerikalce« in celo njihovo gibanje za »klerikalno«.

Ta način boja je že več kot smešen. Dr. Ravnihar je klerikalec, Jelačin je klerikalec, dr. Vodopivec je klerikalec, in malo je manjkalo pa bi bil še bivši gerent g. Turk postal klerikalec. Sedaj so pa z enim mahom, z eno »Jutrovo« proklamacijo »postali vsi uradniki »klerikalci« in zapisani v črno knjigo SDS, za slučaj, če bi prišla zopet na oblast. Saj je »Jutro« previdno izreklo, da bo »veljala ta akcija veliko eksistenc«.

Teh groženj SDS se nihče ne boji, a jutrovska proklamacija uradniškega klerikalizma je prav zanimiva še z druge strani. S to budalostjo so namreč ti ljudje dokazali, da uradniškega gibanja prav nič ne poznajo, da so jim vse uradniške zadeve španska vas, da so prespali celi zadnji dve leti življenja urad-niških stanovskih organizacij.

Laž in kleveta o klerikalizmu, ki naj utemeljuje sovražno stališče SDS proti uradništvu, je sicer tako neslana, da jo zavračati skoraj ni treba, ker je notorično in na prvi hip jasno, da bi eventualni nastop uradniškega kandidata škodoval vsem strankam, najbolj pa dr. Korošcu v Ljubljani. A da osvetlimo jutrovske specialiste za uradniško vprašanje, naj navedemo nekaj dejstev.

Dve leti so razne uradniške strokovne in stanovske organizacije na svojih zborih in v svojih glasilih naglašale potrebo po samostojnem nastopu pri volitvah v parlamentarno zastopstvo. V raznih variantah se je naglašalo, da uradništvo nima skoro nikakega sredstva za uveljavljanje svojih zahtev in vedno so padale bridke tožbe na naslov parlamenta.

Redna letna glavna skupščina zveze državnih uslužbencev v Zagrebu dne 4. maja 1926 se je vsa vršila v tem tonu. Razni referenti so povdarjali, da je potrebna politična osamosvojitve državnega uradništva, zlasti ker na drug način ni mogoče uveljaviti niti drobtinice najupravičenejših socialnih zahtev. Izključno s tem vprašanjem se je bavil poročevalec prof. Mate Polandžić iz Sarajeva, ki je odločno plediral za samostojen nastop. Njegov referat je bil s splošnim odobravanjem sprejet.

Od tedaj se je to vprašanje živo razpravljalo v uradniškem glasilu »Naš glas«. Skoraj v vsaki številki najdemo članek o tem problemu. Da jutrovske specialiste za uradnike zadeve malo poinformiramo, navajamo le uvodnik tega lista dne 20. aprila 1927 pod naslovom »Dve važni nalogi zveze«, napisal M. R., dalje uvodnik dne 10. maja 1927 »Na razpotju«, napisal Košanec. Še poprej je »Činovniški glasnik«, centralno glasilo državnega uslužbenstva v Belgradu, pozdravil predmetno akcijo v Sloveniji in izrazil slovenskim tovarišem čestitke in želje k uspehu. List zagotavlja, da bodo sledile podobne akcije uradništva tudi v Zagrebu, Belgradu in drugod.

Naj bo to zaenkrat dovolj, da se pokaže, kako izgleda »klerikalna intriga« med uradništvom. Ta »intriga« je samo najmarkantnejši dokaz, da pri SDS nihče sploh nima pojma, kaj se med uradništvom godi, da tam o uradnikih sploh ne vodijo drugega računa, kot da preže, kdaj in kako bi kakega nejubega uradnika udarili, kako bi mu škodovali in kako bi z nasiljem vse uradništvo držali pod veto SDS.

V velikih mukah...

Kar neverjetno je, da stranka, ki ima vendar kolikor koli ustaljen strankin organizem in aparat, nastopa pri teh volitvah kot najrevnejši diletant. Izrazilo se to opaža pri postavljanju kandidatov. Takoj po razpisu volitev je SDSarski tisk široko pisal o svojih kandidatih, a pokazati jih ni hotel. Ti kandidati so ostali skrivnost tudi še potem, ko sta SLS in SKS že zdavnaj vložili svoje kandidatne liste.

Mesec dni nato je z vsa srmežljivostjo priplavala na dan kandidatura dr. Pivka kot nosilca SDSarske liste v mariborski oblasti. V njegovem spremstvu se je pojavil bivši samostojne in radičevce Ivan Urek. Danes je zopet pretelko že tri tedne po tem razkritju, pa za ljubljansko volivno okrožje SDS še nima kandidatov. Le dr. Gregorja Žerjava pravijo, da so v Belgradu že potrdili. Da bi ga bili potrdili pa tukajšnji zaupniki SDS, nismo še nič brali. O nobenem drugem kandidatu v ljubljanski oblasti še javnost nič ne ve, čeprav rok za vlaganje list že poteka in čeprav je »Jutro« pred enim tednom v posebnem

uvodniku zatrobilo pozor in pozdrav tistim peterim esdeesarjem, ki iz kazine neso kandidatne liste SDS v sodno palačo.

Najbolj smešno pa je postavljanje žerjavovskih kandidatov v Ljubljani. Po poldrugomesečnih pripravah in posvetovanjih je zbor zaupnikov SDS postavil le kandidata, namestnika pa še niso mogli najti. V ta namen so izvolili poseben odbor, ki si je naročil menda najmočnejše reflektorje in z njihovo pomočjo po vsej beli Ljubljani iskal moža, ki bi bil pripravljen to prevzeti. Končno je včeraj svet zvedel, da je izvoljeni odbor takega moža srečno našel v osebi železniškega uradnika g. Ernesta Vargazona.

V velikih mukah in težavah se porajajo kandidati SDS.

Realke.

»Narod« je ostarelo do onemoglosti. Najhuje se ta senilnost pozna te dni v debati o realki. Najprej se je »Narod« drl kot jesi-har, da bodo »klerikalci realko požrli«. Zdaj, ko »klerikalci« realke nočemo požreti, pa pravijo, da falzificiramo in da »klerikalci« nekaj drugega govorimo in nekaj drugega mislimo. »Narod« pa slaboliši, kaj klerikalci govorimo, ima pa dober nos, da prav točno ve, kaj klerikalci mislimo.

Kakšen je torej ta falzifikat? Finančni odsek je razpravljal o interpelaciji dr. Puca glede realke. Pri tej priložnosti je dr. Natlačen povedal, da oblastni odbor noče storiti ničesar, kar bi škodovalo realki in hoče uporabiti le neizmene prostora. Dr. Kramar je bil zato zadovoljen, da se dr. Pučova interpelacija brez debate odkaze oblastnemu odboru v ravnanje. V katero ravnanje? V tisto, ki ga je prejšnji dan dr. Natlačen pojasnil in radi katerega je bil dr. Kramar zadovoljen, da se interpelacija odstopi odboru brez debate. Oblastni odbor je torej »pooblastilo za ravnanje« — moramo biti točni, sicer nas bo »Narod« zopet prijel — uporabil in izvršil tako, da je zahteval izpraznitev za šolske svrhe neizrabljenih prostorov in od državne uprave tirjal 800.000 Din za popravilo realke. Oboje zahteva oblastni odbor v korist ljubljanske oblasti in realke. »Narod« je zavpil proti oblastnemu odboru in lagal o deložaciji realke. Dr. Breclj je »Narodovo« laž razkrinkal, dr. Kramer Brecljeve izjave ni ovrgel, ampak potrdil.

Mi smo to pribili in zato pravi »Narod«, da falzificiramo.

Zopet na napačni naslov.

Radi premestitve državnih veterinarjev prinaša »Jutro« notico »Nova dobrota izza klerikalnega režima«, ki se je seveda porodila zopet iz slepe strankarske strasti. Zaradi omenjenih premestitev v državnih službah napada najbolj informirani list kajpada »klerikalce« vobče in posebej oblastno skupščino v Ljubljani ter hajska kmete-živinorejce. Treba je torej pojasniti, da so odgovorne za neprijetne posledice v tem slučaju edino-le državne oblasti in sicer ministrstvo za kmetijstvo in vode v Belgradu, ki je zahtevalo premestitev državnih veterinarjev iz Slovenije v južne dele naše države, kjer so tako rekoč cele pokrajine brez živinozdravnika, pri nas pa imamo politične okraje z 2 in 3 državnimi veterinarji. Zahteva imenovanega ministrstva je torej razumljiva z državnega stališča in podrejene oblasti morajo ustreči ukazu. Če se je pri tem morebiti zgodila kaka krivica, je za to odgovoren predvsem dotični oblastni veterinarski referat, nikakor pa ne politična stranka. Pač pa bo nujno važno, da se namestijo oblastni živinozdravniki, kjerkoli je potreba.

Samoupravne doklade in naklade ter državni nameščenci.

Člen 127 zakona o državnih uradnikih in uslužbencih z dne 31. julija 1923 določa, da plačujejo državni nameščenci davek samo od svoje osnovne in položajne plače ter da so od vseh državnih in samoupravnih doklad in naklad oproščeni. To je dalo raznim uradniškim organizacijam povod, da so se začele obračati na ministrstvo financ za pojasnila, ker so večje mestne občine pobirale takozvano gostaščino, vodarino in kanalsko pristojbino tudi od državnih nameščencev. Sicer se te občinske davščine, ki se odmerjajo od čistega najemnin-skega donosa hiš, v kolikor nam je znano, niso pobirale naravnost od državnih nameščencev, ampak od hišnih lastnikov, ki so pa lahko ta davek prevzeli potem na svoje najemnike. Glede vodarine in kanalske pristojbine je ministrstvo financ v nekem konkretnem primeru čisto pravilno odločilo, da teh dveh davščin ni smatrati za nikak davek v pravem pomenu besede, ampak kot nekako odškodnino oz. protidajatev za uporabo občinskih naprav t. j. vodovoda in kanalskega obrežja. Ker se teh naprav poslužujejo vsi brez izjeme, je torej popolnoma upravičeno, da plačujejo vsi za to občino neko odškodnino, za katero pa mora občina vzdrževati te naprave v uporabnem stanju. Vodarina in kanalska pristojbina zadene torej vse davkoplačevalce oz. prebivalce brez izjeme. Drugo je z gostaščino. Gostaščina se ne more smatrati kot nikaka odškodnina za to ali drugo dajatev s strani občine, ona je izrazit davek, ki zadene hišnega lastnika, če oddaja stanovanja v svoji hiši v najem. Ker so hišni lastniki tudi to davščino

prevajali na svoje najemnike, je društvo jugoslovanskih državnih nameščencev in vpokojencev v Mariboru zaprosilo velikega župana mariborske oblasti, da bi pri odobritvi občinskega proračuna za mesto Maribor opustil od plačevanja te davščine vse državne aktivne in vpokojene uslužbence. Veliki župan je končno uvaževal okolnost, da bi prišel občinski proračun za veljanski znesek iz ravnovesja, to prošnjo meseca marca tekočega leta zavrnil ter s tem spremenil svojo prvotno naredbo o pobiranju posebnih občinskih davščin, doklad in naklad v mestu Mariboru leta 1927 iz meseca februarja tekočega leta (Ur. list Ljublj. in mariborske oblasti z dne 9. marca 1927 št. 27). Proti temu se je društvo jugoslovanskih državnih nameščencev in vpokojencev pritožilo na ministrstvo notranjih del v Belgradu. To je sedaj v administrativno-pravnem postopku končno veljavno odločilo, da ta naredba velikega župana mariborske oblasti ne nasprotuje določbam čl. 127 zakona o civilnih državnih uradnikih in tudi ne § 74 obč. reda za mesto Maribor in da je naziranje pritožiteljev, češ, da so po določbi čl. 127 uradn. zakona oproščeni plačevanja gosaščine, zmotno. V členu 127 uradn. zakona je namreč občinam in drugim samoupravnim korporacijam samo prepovedano pobirati kakršnekoli doklade, odmerjene od davkov, ki jih plačujejo državni nameščenci od svojih prejemkov, ali da bi se nalagale samostojne naklade ali davščine na prejemke državnih nameščencev. V členu 127 je namreč izraženo povsem isto načelo, kakor v § 74 občinskega reda za mesto Maribor. Ker je pa gostaščina naložena hišnim posestnikom in se odmerja od čistega najemninkega donosa hiš, je prepoved iz čl. 127 uradn. zakona in iz § 74 obč. reda nikakor ne more zadeti. Nasprotno tolmačenje določb čl. 127 uradn. zakona, kakor ga je podalo društvo jugoslovanskih državnih nameščencev in vpokojencev, bi imelo pri poslednem vporabljanju za posledico, da bi se moral izpremeniti ves sistem občinskih davščin, čegar pa zakonodajalec s čl. 127 gotovo ni nameraval.

S tem je torej vprašanje plačevanja občinskih doklad s strani državnih nameščencev končno veljavno rešeno.

K vprašanju kulturne avtonomije Slovencev na Koroškem.

Greg. Hercel je bil ob plebiscitu nadučitelj v Vogrčah. Ne da bi se bil navedel vzrok, je bil po plebiscitu izgnan iz šolskega posloja. Šele po štirih letih se mu je posrečilo doseči zopetno nastavitev, ko ima že 32 službenih let. Toda namesto, da bi ga deželni šolski svet pri silnem pomanjkanju slovenske zmognih učnih moči nastavil na kakš dvoj-zlični šoli, ga je poslal na popolnoma nemško šolo v št. Stefan na Krappfeldu. S tem je deželni šolski svet pokazal, da niti najmanj ne misli resno, da bi izvedel na svojem področju kulturno avtonomijo v resničen prilog Slovencev. Še nadalje hoče tako delati, kakor je ravnal z nadzornikom Aichholzer. Jem, ki ga je, ko je videl, da ga mora zopet nastaviti, poslal kot navadnega učitelja na salcburško mejo v Eisentratten. Ves njegov dosedanj trud, da bi prišel med Slovence, je bil zaman. Znana mirna in izvrstna učiteljica Marija Einspielerjeva, ki pač nobe-nemu Nemcu ni skrivila lasu, je še danes brez službe in brez vsakih prejemkov, dasi je službovala 24 let. Deželni šolski svet jo je sicer l. 1922. nastavil kot provizorno učiteljico v Svečah, a jo je na pritisk učiteljske organizacije že po enem tednu odslovil brez pokojnine ali odpravnine.

Dočim deželni šolski svet premešča slovenske učitelje v nemške kraje ali jih sploh ne nastavi, pošilja med Slovence zagrizene nemško nacionalne učitelje, ki za pouk slovensčine niti usposobljeni niso. Tako se je zgodilo v št. Ilju ob Dravi, kjer so dali nadučiteljsko mesto nekvalificiranemu prosilcu, ki pa je znan kot zagrizen sovražnik Slovencev, ne pa kvalificiranemu treznemu in mirnemu šolniku.

Ob takih primerih naj koroški Slovenci upajo na pravično kulturno avtonomijo? Treba pač koroški deželni vladi pokazati več umevanja za slovenske kulturne potrebe in se takih krivic izogibati, oziroma jih začeti resno popravljati, preden se ustvari ono zaupanje, ki je potrebno, da se kulturna avtonomija sprejme kot resno mišljen načrt in istotako resno diskutira.

ZASEDANJE SOCIALISTIČNIH SINDIKATOV.

V Pariz, 29. jul. (Izv.) Na zborovanju delegatov socialističnih sindikatov so podali poročilo posamezni zastopniki o stanju sindikatov in izjavili, da hočejo komunisti preprečiti delo organizacij. Italijanski delegat je ostro protestiral proti preganjanju sindikatov po fašizmu. Ravnatelj mednarodnega urada dela Thomas je podal pregled o delovanju urada v zadnjih sedmih letih. Sklenjenih je bilo 235 pogodb v zaščito delavstva in velik del preganjanj in izgnanj se je posrečilo kolonizirati.

DR. EDVARO JEMEC, zdravnik

zopet redno ordinira od 2—4
Tržaška cesta št. 8.

Anschluss in Nemci.

Dunajski dogodki so dali povod, da se je tako nemško kakor ostalo evropsko časopisje ponovno živahneje pečalo z vprašanjem Anschlusa. Ob tej priliki so se francoski listi zopet izrekli proti zedinjenju Avstrije z Nemčijo in kot najboljšo obrambo proti temu znova ventilirali ustanovitve podonavske konfederacije. Med nemškimi listi je najodločneje pisala proti Anschlusu desničarska »Kreuzzeitung«, češ, da bi se s tem pač koristilo Avstrijem, Nemčija pa bi imela škodo na zunaj in znotraj. Ne sprejela bi vase samo novih subverzivnih elementov, marveč bi se uveljavljali tudi pravadni dualizem med nemškim severom in jugom in raztrgal enotnost duševnega ustroja v nemškem državnem življenju. Na zunaj bi zedinjenje vzbudilo novo nezaupanje in nov odpor proti Nemčiji in zelo poslabšalo položaj nemških narodnih manjšin v raznih državah. Bismarck je imel pač tehtne razloge, da se je leta 1871 odločil za Malo Nemčijo namesto za Veliko.

To stališče »Kreuzzeitung« je krepko zavrnila »Germania«. Nemški narod kot celota ne more drugače nego biti za zedinjenje z avstrijskimi brati. To je pravo nemško stališče, ki se opira na dve tezi.

Anschluss — tako piše dalje »Germania« — je naravno pravo narodov, ki ne zastara, ki se ne more izgubiti niti se mu odpovedati. Izgubiti bi morali vso vero v človeški razum v državnem življenju, ako bi morali izgubiti vero v bodoče uresničenje zedinjenja. V tej točki so vsi Nemci edini z Avstriji vred. In ne bili bi vredni spoštovanja drugih narodov, če bi mislili drugače. To je prva teza.

Druga teza pa je ta: Nismo samo Nemci, marveč tudi Evropejci. Razumemo pomisleke, ki jih danes še imajo široki inozemski krogi proti Anschlusu, vemo, kako težko nezaupanje še vedno prevladuje proti nam, vemo, da bi ojačenje nemške države z nadaljnjimi šestimi milijoni Nemcev to nezaupanje še povečalo. Zato smo se sprijaznili s tem, da Anschluss z a h k r a t ni aktualen. Sprijaznili smo se s tem, da delamo na njegovo uresničenje le v soglasju z evropskim pomirjenjem, le vzporedno s spravo in zblizanjem med Nemčijo in njenimi sosedi. Dobro vemo, da spadata Anschluss in zblizanje nerazdružljivo skupaj. S tem se zaenkrat zadovoljujemo. Toda končni cilj pa je in ostane nepremakljiv in neizpremenljiv: Anschluss.

Beleške

△ Gospodje Ivan Urek, Jakob Kušar in Andrej Roškar v »Jutru« objavljajo, da so zapustili radičevce in šli k žerjavovcem. Pravijo, da so to napravili radi tega, ker nočejo hrvatske komande. Tu imajo popolnoma prav. Nima pa prav, ko trdijo, da hočejo obnoviti nekdanjo samostojno kmetijsko stranko, kajti s tem, da so se takoj po izstopu iz Radičevce stranke zvezali z Žerjavom, so najbolj dokazali, da sploh ne bodo več samostojno nastopili, ampak so postali pravi člani SDS, kar so po svojih načelih itak vedno bili. Z imenovanimi gospodi SDS ni nič pridobila, radičevci so pa nekaj izgubili, ker je zlasti g. Urek bil v svojem okraju delaven agitator, kot popoln žerjavovec pa odslej ne bo ničesar več pomenil.

△ Eksperiment. Skrb oblastnega odbora, da zagisava oblastni skupščini potrebne prostore, imenuje »Jutro« eksperiment. »Jutro« sicer ne ve povedati, komu bo ta eksperiment škodoval, ali zato, da ono škoduje dobri stvari, ga naziva škodljiv eksperiment. Če ga je v tej stvari SDS hote ali nehoti tako grdo polomila, naj vsaj z zlobnimi bedarjami ne jemlje kredita sama sebi. Da je SDS nasprotna vsemu, kar slovenskemu narodu koristi, to smo že itak davno vedeli.

HLINKA IN LORD ROTHERMERE.

V Praga, 29. jul. (Izv.) Glasilo Hlinkove stranke »Slovak« piše o delovanju lorda Rothermereja in pravi med drugim: Praga doadaj še vedno ignorira popolnoma opravičene želje Slovkov. Praga mora iz delovanja Rothermereja tudi zase uvideti kak dober nauk.

PREISKAVE NA DUNAJU.

V Dunaj, 29. jul. (Izv.) Policija je izvršila zopet več preiskav na stanovanjih inozemskih komunistov in emigrantov. Včeraj so zaprli tri mažarske emigrante.

ZAŠČITA PRIVATNE LASTNINE.

V London, 29. julija. (Izv.) V Angliji se bo meseca septembra ustanovila liga, katere naloga bo, ščititi privatno lastnino. Včeraj se je vršila konferenca, na kateri je govoril tudi lord Birkenhead, ki stoji na čelu tega gibanja. Napadel je razmere v Rusiji, kjer država ne priznava privatne lastnine. Ako Rusija ne bo spremenila svojih metod, bo v kratkem odrezana od vsega ostalega sveta.

ZASTOJ V AVTOMOBILSKI INDUSTRIJI.

V Pariz, 29. julija. (Izv.) V znani avtomobilni tovarni Citroen bodo od 6. do 15. avgusta ustavili vse delo, ker je nastal silen zastoj v avtomobilski industriji. Ze do sedaj je bilo odpuščenih 450 delavcev. Ako se kriza ne bo kmalu nehala, obstaja nevarnost, da bo morala tovarna ustaviti obrat.

Kaj se godi doma

Katoliški dan

in proslava 30 letnice kat. prosv. društva sv. Jožefa
V TRZICU
se vrši dne 6. in 7. avgusta 1927.

Spored:

V soboto 6. avgusta ob pol 9. uri zvečer v dvorani »Našega doma«: 1. Petje, 2. Govor in odlikovanje društvenikov - 30 letnikov, 3. Opereta: »Mlada Breda«.

V nedeljo 7. avgusta. Ob 9. uri dopoldne: Sprejem na kolodvoru. Od tu spreved v mesto. Med: 1. Konjenica, 2. Društvene zastave in prapori, 3. Poslanci in zastopniki občin, 4. Moški, 5. Orli, 6. Godba, 7. Orlice, 8. Zenske narodne pesni, 9. Kongregacije, 10. Ostali.

Po prihodu na trg: Sv. maša s cerkvenim govorom pred cerkvijo sv. Andreja. Govori mil. g. stolni dekan Ign. Nadrah.

Po cerkvenem opravilu: Slavnostno zborovanje na trgu. Govorijo govorniki iz Ljubljane.

Ob 2. uri popoldne: V župni cerkvi slovesno litanije in posvetitev Kristusu Kralju.

Po litanijah: Prireditel z godbo, petjem, srečolovom in drugim na travniku g. Ahačiča za Virjem.

Sodeluje godba kat. del. društva iz Jesenic. Katoliški dan bo prirejen za vso kranjsko dekanijo. Vabimo k obilni udeležbi!

Priljubljeni odbor.

Evharistični shod

APOSTOLSTVA MOŽ V GROBLJAH

v nedeljo, dne 7. avgusta 1927.

Spored:

Po župnijah:

1. V soboto, dne 6. avgusta, zvečer ob Ave Mariji, slovesno zvenenje četrt ure. — 2. V nedeljo, dne 7. avgusta, zjutraj v vseh župnih cerkvah v dekaniji in v onih podružnicah, kjer je nastavljen duhovnik, med sveto mašo skupno in slovesno sv. obhajilo Apostolstva mož.

V Grobljah:

1. Od 8. do 9. ure skupna in slovesna molitvena ura pred izpostavljenim presv. R. T. v tamošnji cerkvi sv. Mohorja in Fortunata. — 2. Sv. maša na prostem pred Najsvetejšim, opravi z asistenco prevz. g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. — 3. Slovesna posvetitev presv. Srcu Jezusovemu.

Pri sv. maši in posvetitvi pojo združeni moški zbori Kamniške pevske zveze s spremljevanjem mengeške godbe.

Zborovanje v Grobljah pod milim nebom:

1. Povsod Boga (prva kitica), pojo združeni moški zbori Kamniške pevske zveze s spremljevanjem mengeške godbe.

2. Pozdrav in izvolitev predsedstva.

3. Evharistični govori:

a) P. Viktor Kopatin D. J.: Može in fantje Apostolstva mož vitezi evharističnega kralja.

b) Dr. Anton Breclj: Versko življenje in zdravje mladine.

c) Franc Terseglav: Može in fantje v Apostolstvu mož prvoborci v boju za vero in domovino.

Slovesni krst na Dobrovi pri Ljubljani.

Dvanajstemu otroku g. Petra Dolničarja, krojaškega mojstra in hišnega posestnika na Šufici, je prevzel krstno boterstvo Nj. Vel. kralj Aleksander I. Zastopal ga je p. podpolkovnik J. Novak s svojo ljubeznivo gospo soprogo. V nedeljo 10. julija t. l. je čakala g. botra pred društvenim domom velika množica ljudi ter šolska mladina z učiteljstvom, Orli in ognjegasci z Dobrove in iz Kozarij-Podsmreke. Ob mlajih, ki so jih prejšnji večer postavili naši fantje, je pozdravil g. podpolkovnika kot zastopnika Nj. Vel. kralja naš župan A. Laznik z občinskimi možmi. V imenu mladine, učiteljstva, Orlov, podružnice Jugosl. Matice in ognjegascsev je nagovoril visokega zastopnika nadučitelj Dominik Brie ter poudaril med drugim tudi to, da Nj. Vel. kralj ni počastil s tem samo številne in ugledne družine s Šufice, ampak je visoko počastil tudi vso širno občino dobrovske. Po pozdravu gospoda podpolkovnika J. Novaka je ljudstvo zaklicalo svojemu preljubemu kralju Aleksandru trikratni Živio in godba domačega gasilnega društva je nato prav lepo zaigrala

državno himno. Bil je to ganljiv trenutek! Pred cerkvijo je sprejel g. župnik in oblastni odbornik P. Hauptman g. podpolkovnika in njegovo gospo ter ju spremil v za to priliko nalašč pregrnjeno klop. Po končani pridigi in sv. maši je krstil g. župnik pred oltarjem štiri mesece staro dete, ki je prejele ime Aleksandrina Marija. Po vsem tem je bilo kosilo na domu g. Petra Dolničarja, kjer sta bili posneti, danes v »Slovenec«, priobčeni sliki.

Zločinsko ubijanje rib.

Zadnji ponedeljek ali torek je pogrnala doslej neopredeljena roka v tako zvani Jez med Zagorjem in Trbovljami v Savo večjo količino dinamita. Posledica eksplozije je bila smrt ogromnega števila rib in sicer po celem Jesu. Od torka popoldne naprej najdemo ribiči in pastirji na savskih nasipih mrtve solače, med katerimi so veliki od 18—20 kg. Solačev je toliko ubitih, da jih je odnesla Sava več celo do Krškega in jih tamkaj izplavila.

Zločinec, ki je pogrnal dinamit v Savo, ni imel prav nič od učinka eksplozije, ker ni utegnil poloviti rib, ampak je to naredil iz gole zlobe.

Ze pred vojno so se doigrali parkrat slučajji, da je bil vržen dinamit v Savo na zgoraj omenjenem mestu. Oblastim se je tedaj posrečilo, da so izsledile krivce, jih kaznovala eksemplarično.

no in je bil do sedaj mir. Dostop do dinamita je mogoče samo v premogovnikih, kakor je n. pr. Zagorje. Vodstvo premogovnika v Zagorju mora nadzirati zalogo dinamita poostri, da ga ne bi izrabljale zločinske roke za barbarsko pobijanje rib.

Zadevo z zadnjo eksplozijo pridno zasleduje orožništvo in bo izsledilo pravega krivca.

Napad.

Iz Bevk se nam poroča: Preteklo nedeljo zvečer se je vračal domov 21 letni Pajsar Ivan, vulgo Znidarjev. Dobrih sto korakov od doma je bil, ko ga doleti na glavo težak udarec s kolom, ki mu je prizadel veliko rano, napadeni pa je takoj padel. Napadalec pa to še ni bilo dovolj; že na tleh ležečega je bil s kolom tako, da mu je prizadel težke poškodbe po vsem telesu. Leva roka je menda celo zdrobljena. Napadeni Ivan, mladenič, se je komaj privlekel domov. Zadevo preiskuje orožništvo.

Nekaj o zadnjih vlomih v Mariboru.

Od zadnje nedelje naprej ne mine skoraj dan, da ne bi beležila mariborske policie, kronika večjega vlomov. Vsi vlomni v tem tednu so bili izvršeni sredi dneva in to v hiše ter stanovanja, ki so obljubljena in so bili stanovalci doma in le v drugem delu stanovanja. Pri vlovu v dr. Marinovo stanovanje v Razlagovi ulici, ki je bil izvršen zadnji torek, je vlomilec odprl vrata z vitrihom na zdravniški čakalnici. Iz čakalnice je hotel v ordinacijsko sobo, ki je bila radi odsotnosti dr. Marina zaklenjena s posebno obojanko. Ker ni mogel streči obojanke, je pri belem dnevu razbil vrata toliko, da je lahko šel v ordinacijsko sobo. Razbijanje drznega vlomileca so slišale stranke v hiši, a nikdo ni šel gledat, ker je vsakdo menil, da razbija ali seka drva dr. Marinova služkinja.

V četrtak je vlomil pri belem dnevu neznanec v blagajno lesne tvrdke Wessnauer v Melju, odnesel 4000 Din in za časa vlomov je bilo na dvorišču pri zlaganju lesa zaposlenih vse polno delavcev.

Pri vseh treh velikih vlovih od nedelje do četrtka je zaposlena ista banda, ki si drzno izbira ure okrog poldneva za zločine, ker računa z dejstvom, da ravno ob tem času nikdo ne pričakuje zločinskega obiska.

Med stanovalci mariborskih mirnejših in od glavnega prometa bolj oddaljenih ulic vlada velik strah pred to vlomilsko bando, ki je z vso drznostjo na delu od nedelje naprej.

1000 novih stanovanj v Zagrebu

é Zagreb, 29. jul. (Izv.) Ponudba ameriškega konzorcija iz Newyorka za zgraditev tisoč stanovanj v Zagrebu, je bila sprejeta z velikim navdušenjem. Zagrebški občini je to ponudbo stavil nek zagrebški odvetnik. Mestna občina je ponudbo načelno sprejela. Bodoči občinski svet se bo s ponudnikom pogodil o podrobnostih.

Zagrebška tobačna tovarna ostane.

é Zagreb, 29. julija. (Izv.) Vesti o nameri monopolne uprave, da ustavi delo v zagrebški tobačni tovarni in da razdeli njen obrat na ljubljansko in senjsko tobačno tovarno, so vzbudile med zagrebškim delavstvom veliko nezadovoljstvo. Po poslednjih vesteh pa zglejda, da do ustavitve obrata ne bo prišlo. Mestna občina ni povišala najemnine, radi česar je grozila ta nevarnost.

Stolni kanonik Ivan Sušnik - zlatomašnik.

Zlata maša je veličasten spomin vseh svetih daritev, ki jih je opravil mašnik v teku 50 let. Po besedah škofa Kepplerja moremo imenovati zlato mašo bleščečo ozvezdje božjih darov in milosti. Tako bleščeče je v mašnikovem življenju to ozvezdje, da sprčo njega zginejo vse druge posebnosti življenjskega delovanja. In vendar si želimo zvedeti vsaj nekatere podrobnosti iz življenja duhovnikovega, ki mu je Bog dal milost dočakati dan zlate maše. Zlasti si pa želimo zvedeti kaj več o duhovniku, ki je tako znan in priljubljen po mestu in po deželi kot zlatomašnik prečastiti gospod stolni kanonik Ivan Sušnik.

Ivan Sušnik se je rodil 21. decembra 1854 v Škofji Loki v ugledni meščanski družini. Ljudsko šolo je obiskoval v domači mestni šoli, ki jo je tedaj vodil ravnatelj Kramar. Nižjo gimnazijo je potoval v Kranju, višjo pa v Ljubljani, kjer je dovršil tudi bogoslovje in je bil 27. julija 1877 posvečen v mašnika. Služboval je v Radečah od 1877 do 1880, potem sedem let kot kaplan in šest let kot župnik v Selcih. 1893 je bil imenovan za stolnega kanonika v Ljubljani. Duhovnik po volji božji je bil ljudstvu vselej in povsod na razpolago. Ni je bilo tako temne viharne noči, ne meter visokih sneženih zametov, ki bi ga bili le kolikšak ottili na njegovih potih k bolnikom po več ur oddaljenim od župne cerkve. Vse dušnopastirske dolžnosti je prav vzgledno izpolnjeval. Veliki vpliv pa je imel tudi v javnosti, kot vsestransko zelo izobražen duhovnik. Posebno se odlikuje po svojem teoretičnem in praktičnem znanju v naravoslovju in matematiki. To svoje temeljito znanje je uporabljal v korist naroda, med katerim je živel. Rad je

navajal ljudi, da bi znali izrabiti vodne sile; delal je načrte za turbine pri mlinih in žagah, napravljaj je osnutke za praktično urejene kmetijske hiše; nekaj takih načrtov je svoj čas objavil v »Domoljubcu«. Vodilno je sodeloval pri napravi manjših vodovodov. V loški okolici, posebno pa v selški dolini se nahaja še mnogo sledi njegovega praktičnega dela v tem pogledu. Pečal se je v samotnem, od zdravnik oddaljenem kraju tudi s homeopatijo, še bolj pa s kirurgijo. Ako je bilo treba rano obvezati ali vaštiti, so šli ljudje k g. Sušniku. Tedanji loški zdravnik dr. Arko je njegove žive in obveze večkrat pohvalno omenjal. Bil je v Selcih župnik Ivan Sušnik po besedah svetega Pavla »vsem vse«.

Med onimi, ki so imeli priliko od blizu opazovati nesebično, požrtvovalno delovanje župnika Sušnika, je bil mladi dr. Krek, ki je tista leta kot bogoslovec in gojenec Avguštinca na Dunaju prihajal v počitnice v Selce. Prav v tem času 15. maja 1891 je izšla znamenita okrožnica Leona XIII., ki se pričinja z besedami »Rerum novarum« in v kateri se razglajajo socialna načela v korist delavskim stanovom v zmišlu večnih krščanskih resnic. Dr. Krek je videl, da isto, kar sv. oče naroča izobražencem, kako naj pomagajo ljudstvu, neumorno izvršuje župnik Sušnik. To ga je navdušilo, da je s toliko večjo vnemo in gorečnostjo začel oznanjevati načela, kako naj tudi Slovenci storimo vse za rešitev socialnega vprašanja.

Ko je bil 1893 Ivan Sušnik imenovan za stolnega kanonika v Ljubljani, je eno leto še vodil selško župnijo. Naslednje leto pa se je preselil v Ljubljano in se z vso vnemo posvetil izvrševanju dolžnosti nove službe. Torišče njegovega delovanja je predvsem cerkev in v cerkvi zlasti spovednica. Po deset ur na dan biti v spovednici, to zanj ni nič posebnega, zlasti kadar so dihaške spovedi in pa razni

prazniki. Vedno je priazen in potrpežljiv. Posebno poznajo kanonika Sušnika najbolj požrtvovalni verniki, častilci sv. Rešnjega Telesa, ker skupno z njimi opravlja ure vednega čiščenja: ob nedeljah in praznikih dvakrat, ob pol 5 in ob 8, oziroma pozimi ob 7, vsak mesec pri nočnem čiščenju, vsak ponedeljek po litanijah; med vojno se je vršilo vedno čiščenje celo vsak dan. Koliko neizmernega blagoslova izprošijo vneta častilci sv. Rešnjega Telesa z g. kanonikom Sušnikom za vse naše zasebne in javne zadeve v mestu, v vsej ljubljanski škofiji in v sv. katoliški Cerkvi sploh! Kanonik Sušnik opravlja razne cerkvene službe. Bil je več časa dekan za Ljubljano in ljubljansko okolico, upravitelj pokopališča pri Sv. Krištofu in pri Sv. Križu itd. Koliko truda je bilo z ureditvijo novega pokopališča pri Sv. Križu, s stavbo pokopališča cerkve in poslopja za upravo pokopališča!

Pozabiti ne smemo vsaj na kratko omeniti karitativnega delovanja kanonika Sušnika. Ni je menda dobrodelne organizacije v Ljubljani, pri kateri bi ne bil sodeloval ali jo vsaj izdatno podpiral. Elizabetine družbe, ki skrbje za ubožce v mestu, imajo v njem požrtvovalnega predsednika, v dr. Krekovem delavsko-stavbniškem društvu je prav mnogo delal, v Duhovskem podpornem društvu je sedaj podpredsednik, prej je bil predsednik in najbolj delaven odbornik, ki je z veliko požrtvovalnostjo in trudoljubivostjo društvu sezidal in več let vodil hospice pri sv. Duhu v Bohinju. In kdo more dovolj oceniti trud in delo, ki ju je vložil za razvoj Vzemne zavarovalnice, ki jo je s pomočjo večšega in agilnega uradništva povzdignil v najbolj ugleden zavod v Jugoslaviji. Semkaj smemo zlasti tudi njegovo velevažno delo za razvoj katoliškega tiska v Katoliškem tiskovnem društvu. Mogoče stavbo Jugoslovanske tiskarne je on zamislil. Kot podpredsednik imenovanega društva je sode-

loval pri vseh velikih podjetjih tiskarne in knjigarne.

Njegova splošna izobraženost in bogato znanje je veliko koristilo vsem našim društvom v Ljubljani. V dr. Krekovem Katoliškem delavskem društvu, v Slovenski krščanski socialni zvezi, v Rokodelskem društvu, v vseh ljubljanskih Prosvetah, v orlovskih odsekih je imel v teku let mnogo zanimivih stvarnih predavanj iz najrazličnejših strok človeškega znanja. Njegov življenjepisec bo imel težko nalogo zbrati iz »Doma in sveta«, »Slovenca« in »Domoljuba« poljudno znanstveno članke, ki jih je pisal zlasti v prejšnjih letih. Njegovo delo za Družinsko pratiko je obče znano.

Ako ostane kanoniku Sušniku še kaj prostega časa, ga porabi za čitanje znanstvenih knjig; posebno drago mu je delo z mikroskopom. Če pride k njemu, te bo s posebnim veseljem in z izredno strokovno znanostjo vvel v skrivnost mikroskopa, kazal ti bo krasno prirejene preparate lastnega izdelka in ti razkrival z mladeniško navdušenostjo skrivnosti neskončno lepe narave.

Strmeč moramo občudovati, da kanonik Sušnik vsa monogvrsna dela z enako vnemo izvršuje ves čas svojega duhovskega življenja, oziroma opravila kanonikova od 1893, torej polnih 34 let. Kljub temu delu pa je vedno čvrst, duševno nenavadno čil, da bo z mladeniško gorečnostjo mogel obhajati svojo zlato mašo. Ljubljansko mesto ima v g. kanoniku prezasluznega karitativnega in kulturnega delavca, ki si je zlasti z ureditvijo novega pokopališča pridobil velikih zaslug, državi je koristil z uredbo občekoristnih naprav, kot je Vzemna zavarovalnica, ki ima svoje podružnice v Zagrebu, Splitu, Sarajevu itd., Cerkvi je s svojim vzglednim delom dika in ponos. Naj ga Vsemogočni ohrani do bisernega in železnega jubileja!

Dnevne novice

★ **Shod na Vrhniki.** V nedeljo 31. julija ob 3 popoldne bo na Vrhniki shod SLS. Govori poslanci S. m. o. e. j. in drugi. Vabimo k obilni udeležbi!

★ **Načelnik SLS g. dr. Korošec** poroča v nedeljo 7. avgusta po rani sv. maši na shodu v Slivnici pri Mariboru in po pozni sv. maši (ob 11) v Slovenski Bistrici.

★ **Zlatomašni jubilej** je obhajal na Brezjah 27. julija g. Janez Molj, župnik v p. v Trzinu.

★ **Polovična vožnja** za orlovski dan v Smarju pri Ljubljani je dovoljena po številki 45.896—27. Vsak udeleženec naj na odhodni postaji vzame celo karto in naj prosi za moker dnevni postajni žig na zadnji strani. V Smarju se bodo na telovadišču dobile izkaznice, s katero bo vsak udeleženec upravičen do polovične vožnje.

★ **Duhovniške vesti iz lavantinske škofije.** Posle vodstva vuzeniške dekanije je prevzel g. župnik in duhovni svetnik Andrej Fišer na Ribnici na Pohorju. — Provizorjem vuzeniške župnije je imenovan tamošnji kaplan g. Anton Sparl. Nadžupnija Vuzenica je razpisana do 8. septembra.

★ **Za našo domačo obrt.** Radi nameravane ukinitve več mest za učitelje pri oddelku za trgovino v Sloveniji, je bila nevarnost, da se ukine več čipkarskih tečajev v Sloveniji, ki, kakor znano, kaj uspešno delujejo po raznih okoliših na deželi. Tako bi se moralo ukiniti čipkarski tečaj na Jesenicah, v Selcih in v Kastvu kot tudi nekaj mest pri osrednjem vodstvu v Ljubljani. Vsa uradna poročila so bila brezuspešna. Za zadevo se je zavzemal poslanec Skulj, kateremu je večerj po osebni intervenciji v ministru trgovine v Belgradu uspelo doseči kredit za nameravana ukinitja mest, radi česar ostanejo čipkarski tečaji neokrnjeni, kar bodo prizadeti gotovo z veseljem pozdravili.

★ **Kamniško orlovsko okrožje** priredi v nedeljo 31. julija javno telovadbo na Brdu pri Lukovici. Spored: ob pol 1 sprejem pri Capudru (Bevcu) v Lukovici; ob 1 obhod po vasi in takoj zatem odhod na Brdo; ob 2 cerkveno opravilo; ob 3 javna telovadba. Po telovadbi se vrši prosta zabava, srečolov in šaljiva pošta. Sodeluje mengeška godba. Vse naše prijatelje iz okraja kakor tudi izletnike iz Ljublane vljudo vabimo.

★ **Konstituiranje cestnih okrajnih odborov.** Pravomočno sta sestavljena naslednja cestna okrajna odbora: **Krško:** načelnik Alojzij Debevec, A. d. r. 2. namestnik Alojzij Šiško, Raka, blaginjak Alojzij Kurent, dekan v Leskovicu. — **Mokronog:** Načelnik Iv. Vrabec, Martinja vas 3. namestnik Fr. Kobal, Gabrijela 21. blaginjak Tomaž Prijatelj, Rakovnik 7.

★ **Pri Sv. Križu nad Dravogradom,** znani sloviti romarski cerkvi, se bo obhajala letos dvajseti **porejnkula** v torek, 2. avgusta. V ponedeljek zvečer, v torek ob 7 in 10 pridige in slovesna sveta opravila. Romarji od blizu in daleč pristrčno vabljeni!

★ **Nezdržne razmere.** Računovodstvo delegacije financ je doposlalo župnikom, ki so navezani na kongruo, plačilne liste za mesec julij, kjer je označeno, da bodo ti reveži s 16 letj šole za cel mesec prejeli plače z draginjsko doklado vred 300 do 400 Din. Da s tem župniki ne morejo preživljati sebe in plačevati ter preživljati postržnice, je vsakemu pametnemu človeku jasno. Župniki s kongruo, ki že deseto leto pri tako pičli plači životarijo,

so po večini zadolženi in, če ne dobivajo podpore od doma, brez denarja. Kdaj bo država uvidela, da je njej v škodo, če tako slabo skrbi za stan, ki stori zanjo v pogledu avtoritete in morale več ko vsak drugi!

★ **Kako železnica podpira turisticni promet.** Prejeli smo in objavljamo: V nedeljo 24. julija je doživela v Ljubljani večja skupina zagrebških planincev jako neugodno iznenađenje. Imenovani so odšli iz Kamnika ob 20 s turistovskim vlakom št. 4037, da po voznem redu vlove v Ljubljani zvezo s turistovskim vlakom št. 629. Kamniški vlak je prispel v Ljubljano z malo zamudo. Medtem ko so turisti izstopili iz vlaka, je že odšel turistovski vlak na Zagreb, ne da bi čakal, da se ukreajo vnanj. Tako so bili Zagrebčani prisiljeni čakati na redni osebni vlak, s katerim so prispeli v Zagreb mesto ob 1 ponoči ob pol 8 zjutraj. Na njihovo pritožbo na glavnem kolodvoru se jim je odvnilo, da se je čakalo tri minute. To pa ne drži, ker je bilo popolnoma nemogoče prestopiti iz vlaka v vlak, kar pa bi bilo mogoče, če bi bil vlak čakal vsaj eno ali dve minuti. To morejo potrditi vsi turisti, ki so dali svoje podpise na pritožbo, vpisano na postaji. Popolnoma razumljivo je, da se s takim postopanjem ne bo dosegla svrha uvedbe turistovskih vlakov, ker kdo se bo še upal na tako potovanje? Mislimo tudi, da se na ta način ne podpira hvalevredno prizadevanje prometnega ministristva, da dvigne na čim višjo stopnjo turistovski in tujski promet v naši domovini.

★ **Vozni red za romarski vlak na Trsat.** Odhod v soboto 6. avgusta iz Ljubljane, glavni kolodvor ob 7.35 (po prihodu jutranjih vlakov), Ljubljana, dolenski kolodvor 7.41, Lavrica 7.47, Škofljica 7.51, Smarje-Sap 8.02, Grosuplje 8.12, Mlačovo 8.19, Zalna 8.23, Višnja gora 8.32, Stična 8.40, Št. Vid 8.47, Radohova vas 8.50, Št. Lovrenc 9.00, Velika Loka 9.05, Trebnje 9.13, Ponikve 9.18, Mirna peč 9.28, Novo mesto 9.47, Kandija 9.50, Birčna vas 10.00, Uršna sela-Toplice 10.13, Rožni dol-Pribešje 10.29, Črnomelj 10.43, Gradac 10.50, Dobravice 10.56, Metlika 11.02. — Iz Štajerske pridejo udeleženci z vlakom, ki odhaja v petek 5. avgusta iz Maribora ob 17.20 (ta ima zvezo iz stranskih prog), udeleženci ob glavni progi Maribor—Celje se lahko peljejo z vlakom, ki odhaja iz Maribora ob 23.10, oni na progi Celje—Ljubljana pa lahko pridejo s sobotnim jutranjim vlakom, ki odhaja iz Celja ob 5.12 ter v Ljubljani takoj prestopijo v posebni vlak. Vsi omenjeni vlaki iz Maribora, oziroma Celja bodo ojačeni. — Prosimo vse, da s prijavitelji ne odlašajo ter se čim prej prijavijo »Sveti vojski« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

★ **Glas železniških delavcev-vpokojecev, vdov in sirot.** Sedaj, ko se ravno obravnava vprašanje znanih voznih kart za železničarje, je treba opozoriti tudi na delavce-vpokojece, da se ne pozabijo. Vpokojecci, ki so se morali truditi in tvegati vse svoje najboljšje moči za železnico, so gotovo toliko zaslužili, da bi smeli imeti sami in njihovi družinski člani iste ugodnosti pri vožnji kot drugi aktivni delavci. Mnogim vpokojeccem se bo s tem veliko pripomoglo k lažjemu vzdrževanju družine, ker mnogi vpokojecci in njih vdove pošiljajo svoje otroke v mesto v šole, pa morajo za vožnjo plačevati ravno toliko kot oni, ki niso bili rnikdar pri železnici. Veliko železničarjev-vpokojecev kupuje vsa živila pri Nabavljalnici zadrugi uslužbencev državnih že-

leznic, a vožnjo v Ljubljano mora plačati celo, kar majhna plača skoro onemogoča. So pa tudi drugi opravlki. Upamo, da teh vrstic nismo napisali zastonj. Apelliramo na merodajne faktorje, da vzamejo to kategorijo vpoštevi!

★ **Smrtna kosa.** V Fari pri Kostelu je umrl 27. julija g. Jože Stefančič, posestnik v Fari. Bil je mnogo let cerkovnik in do smrti član odbora Hranilnice in posojilnice v Fari. Pokojni je oče frančiškana g. Tomaža Stefančiča na Trsatu. N. p. v m. l.

★ **Zavaruje n. v. poslopja proti požaru!** Na ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa prihaja vedno več prošenj za podporo radi požara. Tem prošnjam ni mogoče ustreči, ker oblastni odbor Rdečega križa ne razpolaga z denarnimi sredstvi. Svetujemo vsem, da svoja poslopja in poljske pridelke primerno zavarujejo proti požaru, da se izognejo nesreči.

★ **Smrt srbskega časnikarja.** V Belgradu je zaradi skrajne bede izvršil samoumor 70 letni Boža Savić, odličen srbski časnikar stare generacije. Pokojnik je bil neuklonljiv značaj in je zato mnogo trpel. Leta 1894 je s svojimi brati ustanovil »Mali žurnal«, ki je postal eden najpriljubljenejših listov med širokimi ljudskimi sloji. Savića so pokopali s sredstvi, ki jih je dalo v ta namen na razpolago zunanje ministristvo.

★ **Produkcija brezalkoholnih pijač** bo letos, kakor se vidi, narasla za 200 do 300 odstotkov. Nekatere občine bodo dobile znatne vsote za maline in borovnice, ki se predelajo v osvežujočo pijačo. Tudi grozdja in sadja bo Slovenija letos, po živahem zanimanju sodeč, veliko predelala v brezalkoholne pijače. Medtem ko je lansko leto nekaj nad 100 naprednih vinogradnikov in sadjarjev za poskušnjo napravilo manjše množice, že sedaj mnogi, tudi taki, ki lansko leto niso nič napravili, a so tako pijačo poskusili pri sosedih, izjavljajo, da bo imel odsej v njih kleteh prostor le naraven, nezavret sok iz sladkega grozdja in vabečega sadja.

★ **Jugoslavija skozi tuja očala.** »Frankfurter Zeitung« z dne 17. t. m. objavlja dopis svojega poročevalca Josepha Rotha iz Belgrada. V lahmem satiričnem tonu opisuje Roth uvodoma belgrajsko družabno življenje, ki da se mu od daleč pozna ponarejena pariška patina. O belgrajskih časnikarjih piše: »Nikjer nisem videl toliko elegantnih, lahkoživih in — nadarjenih žurnalistov, a nikjer tudi tako vsemogočnih, kakor v Belgradu. V Belgradu vlada diktatura časopisja. Časnikarji čakajo vse dopoldne pred ministristvi s svinčnikom in papirjem, pričakujejo prihajajoče in odhajajoče ministre. Politiki so pod stalno, neizprosno kontrolo reportaže, tu so skrivnostne zveze med zgodovino dežele in vrstičnim honorarjem reporterjev. V veži zunanje ministristva telefonirajo poročevalci uspehe svojih zgodovinskih pogovorov. Ti časnikarji se vozijo po železnici in z ladjami (v prvem razredu!) brezplačno. Zagrebška mestna občina je podarila časnikarjem stavbišče za časnikarski dom. Od elegantnih mož, ki jih srečujemo na belgrajski glavni cesti, je trideset odstotkov državnih uradnikov in trideset odstotkov časnikarjev.« — O Jugoslovanih v obče pravi Roth: »Jugoslovansko ljudstvo je inteligentno, bistro, disciplinirano, politično samostojno, kritično, obdarjeno z jasnim, zdravim, podoželskim razumom, človekoljubno, bodro, kultivirano, oblagodarjeno z dobrim, južnim solncem, brez nacionalističnih predsodkov, brez vsakega verskega fanatizma, lojalno nasproti drugim narodom, plemenom in rasam. Nikjer nisem videl tolikega nasprotja med duhom naredb in zakonov in med ljud-

skim značajem. Uprava je reakcionarna, narod je napreden. Policija je brutalna, ljudje so prijazni. Po uradih je doma korupcija in prebivalstvo je pošteno. Vlada je v veliki meri nalična in vladani so modri.«

★ **Belgrajske osnovne šole.** »Politika« opisuje položaj v belgrajskem osnovnem šolstvu. Vsega je v Belgradu 14 osnovnih šol. V minulem šolskem letu je bilo vpisanih na njih 5248 otrok; razen tega je bilo po otroških vrtcih 1081 otrok. Osnovne šole je redno obiskovalo samo 4606 otrok; kaj je bilo z ostalimi 579 vpisanimi otroci, ki sploh niso obiskovali šole, se nihče ni brigal. V bodoče se bo zakon o šolski obveznosti najstrožje izvajal. Izvršil se bo tudi popis vse šoloobvezne dece od 6. do 14. leta, ker je jasno, da bi moral imeti Belgrad s svojimi 250.000 prebivalci več šoloobveznih otrok, nego se jih je dosedaj vpisovalo. Velika pomanjkljivost je v tem, da je deca docela nesorazmerno razdeljena po šolah. Tako je v velikih, modernih šolskih zgradbah v sredini mesta 2588 otrok, po teshih, nezdrukih predmestnih šolah pa 2660. Poslednje so zato tako prenapolnjene, da se vrši pouk v oddelkih in pridejo posamezni razredi komaj vsak tretji dan na vrsto. V bodoče se bo ljudskošolska deca strogo rajonirala; vrhu tega se zgradi iz Blerovega posojila za 5 milijonov novih šolskih poslopij. — Na vseh osnovnih šolah v Belgradu deluje 143 učiteljskih moči, od tega 43 moških in 100 ženskih.

★ **Iščejo se delavci:** Pirš, Tomažič in Berber, doma baje iz konjiškega okraja, ki so svoječasnno bili zaposleni pri tvrdki »Granite« v Jablanici ob Neretvi pri Mostarju v Hercegovini in ki niso prejeli svoje zadnje plače, naj se javijo in sporoče svoje naslove Delavski zbornici v Ljubljani. Imenovanim je denar, ki jim pripada, na razpolago.

★ **Lovci!** Ker so se v lovskih revirjih občine Jurklošter in Sv. Lenart divji prašiči zaredili v taki množini, da ogrožajo vse pozne poljske sadeže (krompir, koruzo), odreja okr. glavar v Laškem za 14. in 15. avgust javni lov s pogonom na divje prašiče v omenjenih revirjih, s sestankom 13. avgusta zvečer pri graščini Jurklošter. Vsi poklicni lovci se vabijo k udeležbi tega lova, seveda s pogojem, da so v posesti puške na kroglo in potrebne množine municije. Najbližja železniška postaja: Rimske toplice. Zveza s popoldanskimi in večernimi vlaki je vseskozi ugodna.

★ **Solnograške slavnostne igre.** Deželni prometni urad v Solnogradu objavlja, da ni bila dežela solnograška prav nič prizadeta od zadnjih dunajskih dogodkov. Kakor zatrjujejo orožniška poročila na deželnega poveljnika, ni povzročila vest o dunajskih dogodkih nobenega pomembnejšega odhoda gostov v Badsteiru in Zellu am See. Sedanji položaj v solnograških letoviščih se ne razlikuje prav v ničemer od onega pred 15. julijem. Ravno 20. julija se je javilo veliko število novih gostov iz inozemstva. V vseh solnograških letoviščih vlada najživahnejše življenje in škoda, ki jo je povzročil odhod gostov, je že davno popravljena po dotoku novih. — Solnograške slavnostne igre se otvorijo po že določenem načrtu. Program se ni niti najmanj skrajšal, ampak se pridobil s gostovanjem londonskega baleta pod vodstvom Mr. Kerbyja. Kot nadalnje obogatitve programa solnograških tujsko-prometnih prireditev naj bi bila pisana potovalna razstava Solnograda in celega sveta, katero pripravlja deželni prometni urad v Solnogradu v krasnih sobanah solnograške rezidence.

Vestfalsko pismo.

VIII.

Rekel sem, da v Nemčiji še vedno govorimo o Estrajhu. Jugoslavijo poznamo tudi — a samo od slabe strani. Odkar imamo tukaj »Slovensko pisarno«, doma pa posredovalnico za dobivanje »popirjev« — zdaj nam posreduje borza dela v Celju — potrebne listine hitreje dobivamo. A druge reči! Imamo tukaj vojne vdove, ki že deset let čakajo na proglasitev moža za mrtvega, da bi se mogle poročiti drugič. Saj »moža« morebiti že imajo, a so ga dobile — v koruzi. In zdaj po devetih letih dobivajo od domačih sodnij odgovore: »Ni dokazano, da je vaš mož pogrešan.« Hudirja nazaj, če ni pogrešan, mi ga pa nazaj dajte! Vi ga seveda ne pogrešate, a jaz ga pogrešam. Devet let ga že čakam, a ga ni. Če to ni dokaz, da je pogrešan, kakšen dokaz pa še hočete?! — In potem pa invalidni in v preskrbnine vojnih vdov in sirot! Tudi že devet let prosijo in čakajo — a še vedno večinoma zastonj. Lani meseca februarja, ko je bilo treba vložiti prošnje za »prevedbo« po novem invalidskem zakonu, smo poslali zopet — ne vem, kolikokrat že — cel vagon prošenj s prilogami v Jugoslavijo. Poleti sem osebnostno prošil g. višjega sodnega svetnika dr. Skaberneta, naj priporoči ali naroči vsem okrajnim sodiščem, da naše prošnje kmalu vzamejo v roke in rešijo, kar mi je dobri gospod z veseljem obljubil in je gotovo tudi storil. Ali pa menite, da zdaj, ko je minulo že poldrugo leto, odkar so prošnje odposlane, da imamo že vse prošnje rešene? Nekatere pač, a večinoma še ne! In to prošnji, ki jih urgira deželno sodišče! Kdaj bodo pa rešene tiste, ki niso urgirane? — Nemci se tukaj ču-

dijo, kako je kaj takega v Evropi mogoče, da država pusti invalide in vojne vdove brez vsake podpore. To je nezaslišano! Nič se ni treba več čuditi, če nas imajo v tujem svetu tako slabo »apisane, dokler se take reči go-dijo! Kako naj se potem ubogi ljudje za domovino vneajo, če ona ravna z njimi slabše kakor mačeha!

Dalje! G. dr. Gosar nam je kot minister za socialno politiko obljubil nekaj podpore iz izseljeniškega fonda. A preden je mogel zagrabiti, da bi kaj zajel iz fonda, je moral iti. Njegov naslednik sedi pri istem fondu. Napravili smo prošnjo potom konzulata, naj nam izplača, kar je njegov prednik sam od sebe velikodušno ponudil. Kaj bo pa delal s tem fondom? Če ga naši reveži tukaj niso potrebni, zakaj naj se potem sploh porabi? A po dveh mesecih — nobenega odgovora! Namesto podpore imamo žalost in sramoto, ker so ljudje že pričakovali, a zdaj ni nič.

Se ni konca naših pritožb nad Jugoslavijo. Kakor sem vam že sporočil, se pripe-ljemo letos v drugič s posebnim vlakom pogledat, kako se imate — na Estrajhu. Okoli 600 nas bo; dočig bo naš vlak. V torek 23. avgusta se odpeljemo od tukaj, v sredo 24. bomo na Jesenicah in na Bledu, v četrtek 25. na Brezjah, v petek 26. v Ljubljani. Čas odhoda se torej bliža. Poslali smo pred dvema mesecema prošnjo v Belgrad za polovično voznino po Jugoslaviji in za skupni potni list. Zopet po dveh mesecih — na vsa pisma in brzojave konzulata (!) — nobenega odgovora. Kaj je Jugoslavija res sredi Afrike? Pa tudi Afrika je danes že toliko civilizirana, da bi bil odgovor od tam že lahko tukaj.

Pa da povem kaj bolj veselega!

To leto smo imeli tukaj že več lepih slavnosti. Prvo naj omenim zlato poroko Mihaela Čebina in njegove žene Marije in Meerbecku.

To je bila prva slovenska zlata poroka na Nemškem. Tu se že srebrna poroka vselej ob-haja, zlata pa toliko bolj slovesno. Čebina in njegova žena sta pa tudi zaslužila malo časti, ker sta oba blaga človeka in dobra kristjana, vsak dan sta pri sv. maši. Zlata poroka je bila slavnost za celo župnijo; obhajala se je v nedeljo. Prišli so tudi vsi sinovi in vnuki. Cela slovenska kolonija ju je spremlila v slovesnem sprevodu z zastavami od stanovanja v cerkev k »veliki« maši. Vsem so se porosile oči, ko sem omenil, kako sta bila pred 50imi leti poročena doma v Zagorju itd., potem pa ju nanovo zvezal. Popoldne smo imeli v društveni dvorani slavnost, pri kateri smo govorili, peli in šale zbijali. Ženin je povedal, da je bil že mrtve, v jami ga je podsulo, dve uri je bil pokopan, pa je spet od smrti vstal. Saj pravim, je dostavil, kdor Boga ne zapusti, ga tudi Bog ne zapusti. V dar je dobil od rudnika 300 mark, od slovenskih in nemških društev lepe manjše darove, od škofa münsterskega pa častno diplomu, kakor je tukaj v navadi.

Srebrni poroki naj omenim samo dve. Lani jo je obhajal g. Koncila, podpredsednik naše Zveze, skrben in delaven za našo organizacijo, ki je že parkrat v Ljubljani govoril: na zadnjem katol. shodu, pred petimi leti ob prvem skupnem obisku domovine in bo letos zopet. — To leto pa jo je praznoval g. Breznikar, predsednik društva v Hochheide, oče 11 živih otrok: najstarejši 24 let, in korenjak, najmlajši pa še pleza materi po koljenih. Oče in mati in vsi otroci, razen najmlajših dveh, so bili pri sv. obhajilu. Nič se nimam posebnega čeznje pritožiti — mi je rekli pri obedu — vsi opravijo vsak mesec svojo »dolžnost« (prejmejo sv. zakramente). Iz tega vidite, da imamo tukaj tudi krasne eksemplare družin.

Potem smo obhajali tri skupne slavnosti: blagoslovljenje zastave ženskega društva v

Meerbecku in moškega društva v Bottrop-Boyu ter 25 letnico društva v Hambornu, čigar ustanovnik je bil rajni blagi g. Köster. Vse tri so se nam lepo obnesle, najimenitnejša je bila seveda zadnja. Počastilo jo je tudi novi generalni konzul g. Marković z gospo soprogo, in vicekonzul dr. Vodušek. Dasi bi bilo vredno opisati tudi podrobnosti, pa ome-nim samo, da smo društvi izročili srebrn vene-c, primerno čast in več lepih darov je pa dobil tudi že 22letni predsednik društva g. Jakob Burnik, poštena in zvesta duša, doma iz Nove Oslice, ki je pričel svojo rudarsko karijero v idrijskem rudokopu. Zene pa so venčale z zlatim vencem njegovo ženo, ki je med mnogimi našimi pevkami še vedno primadona s krasnim sopranom, pri tem pa brez vse domišljavosti, ponižna in preprosta.

Na vseh teh treh slavnostih pa je nastopila gladbeška »slovenska šola«, kar je bila vsega dolgega programa najdaljša in najlepša točka. G. Tensundern, vodja te šole, je otroke najprej naučil slovensko brati, da mu ni treba pisati na tablo »roschiza« ali »schker-jantscheck«, zdaj pa otroci slovensko pojejo, deklamirajo, govorijo, Marijo opevajo, domovino proslavljajo, rajajo, telovadijo, da jih je veselo gledati in poslušati. Trdim dožem so stopile solze v oči, ko so gledali in poslušali. Povem vam, da doma nimate otrok tako lepo naučenih, kakor so tukaj. In zdaj bomo napravili v Gladbecku enkrat poučni tečaj, h kateremu bodo odposlala druga društva po enega ali dva člana, kjer se bodo naučili, da bodo potem pa drugih krajih otroke tudi tako zredirali. Jaz se nisem vedel za to g. Tensundernu drugače zahvaliti, kakor da sem ga imenoval in na slavnosti slovesno proglasil za — častnega Slovenca, kar, upam, da boste tudi vi odobrili.

K.

★ Na Bledu je razpisana služba organista-cerkveniika.

★ Ljudje, ki trpe na zaprtju in jih poleg tega muči obolenje debelega črevesa kakor tudi preobilica krvi v spodnjem delu telesa, valovanje proti možganom, glavobol in utripanje arca, naj jemljejo zjutraj in zvečer četrtinko čaše naravnega »Franz-Josef«-grenčice. Vodilni zdravnik kirurških zavodov izjavljajo, da z najboljšim uspehom uporabljajo »Franz-Josef«-vodo pred in po operaciji v trebuhu. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 8823

★ Avtobus Brezje—Bled vozi vsak dan iz Podnarta od vlaka, ki prihaja iz Ljubljane ob 8.20. (Glej »Slovenec« z dne 24. julija 1927.)

★ Stenice! najboljši sredstvo proti stenici! dobite samo v drogeriji Kanc, Zidovska ulica.

★ Turške srečke kupuje ali zamenja za ratno šteto nom. Din 1000 Efektina banka v Ljubljani, Kongresni trg 9. Telefon 2422.

KUSAKOVICA KALODONT najboljša pasta za zobe

Ljubljana

Cerkvena glasba pri zlati maši g. kanonika Sušnika v nedeljo 31. t. m. v ljubljanski stolnici. Ob pol 10 pri slovesnem vходу: Rihar, Zlatomanih, bod' pozdravljeni! Ob 10: Brosig, slovesna maša v h-molu; graduale: Foerster, po ofertoriju: Wagner, Jubilate Deo! Po maši: P. H. Sattner, Te Deum. — Vse z velikim orkestrom.

○ Upravi našega dramskega gledališča. Med novitetami, ki jih je napovedala gledališka uprava za sezono 1927—28, je tudi komedija Mandragola. Tu si dovoljujemo opozoriti gledališko upravo, da je to komedijo hotelo vprijeti koncem 1918 nemško gledališče v Ljubljani, pa je Narodna vlada vprijeti prepovedala radi umazanosti te komedije. Mi slimo, da nam danes pač ni treba vlačiti na dan tega, kar smo sami pred devetimi leti vrgli na smetišče. S takimi vprijetimi se odbija od gledališča najboljši del občinstva. Prepričani smo, da bo gledališka uprava z lahkoto našla dobro nadomestilo za to igró, ki jo bo pač črtala s programa.

○ Promocija. Danes ob pol 13 bo na univerzi v Inostem promoviral za doktorja vsega zdravilstva g. Jože Furlan, sin pokojnega dr. Josipa Furlana, odvetnika v Ljubljani.

○ Stanovanjsko sodišče I. stopnje naznanja, da se bodo prihodnje razprave za dodelitev stanovanj vršile 2., 3., 4. in 5. avgusta. Razpis 32 stanovanj, ki se bodo nakazovala, je nabit na uradni deski stanovanjskega sodišča, soba 6, kjer se vlagajo tudi prošnje za ta stanovanja.

○ Strokovno društvo javnih nameščencev in vpokejencev v Ljubljani ima danes ob 20 redno odborovo sejo v kleti I. del. konzumnega društva, Kongresni trg 2. Prosim polnoštevne udeležbe. — Predsednik.

○ Nabori. Ta teden se vrše v Ljubljani nabori mladeničev, ki stanujejo v mestu, ozioroma, ki so v Ljubljano pristojni. Stroge odredbe in pa deloma tudi dobra vzgoja in zrelost ljubljanskih mladeničev so veliko pripomogle k temu, da prihajajo mladeniči k naboru trezni, snažni in skopani. Komisija je pri naborih letos zelo izbirična in potrjuje le prav mahen odstotek vseh nabornikov. Prizori, ki so bili ob takih prilikah prejšnja leta povsem običajni, namreč, da so naborniki popivali in nato rjovel in tulili po ulicah, so letos do malega odpadli. Večina fantov še celo šopkov nima. Prihodnji teden pridejo na vrsto fantje iz ljubljanske okolice in upamo, da se bodo ti ravno tako mirno zadržali, kar bo samo njim v čast in korist.

○ Preureditev Kongresnega trga. Dela za preureditev Kongresnega trga naglo napredujejo in je polaganje novih kablov v betonske jarke že povsem končano. Te dni se prične tlakovanje trga. Kongresni trg je za promet popolnoma zaprt, namreč del od nunske cerkve proti univerzi.

○ Prostovoljno gasilno društvo Sp. Šiška priredi v nedeljo 31. julija vrtno veselico na senčnatem vrtu gostilne Batiča (Reinighaus). Na sporedu godba, srečolov itd. Za dobro pijačo in okusno jedado preskrbljeno. Prijatelje gasilstva in cenjeno občinstvo najviljudneje vabi odbor.

○ Sentjakobsko žegnanje se bo praznovalo v nedeljo popoldne v gostilniških prostorih g. Marenčeta na Dolenjski cesti. Pristna dobra vina in izborna kuhinja bosta zadovoljila želodec, za zabavo pa bo skrbela godba »Kurja vasa«. Vstopnine ni.

○ Specijalna trgovina dunajskih bluz, otroških obleke, Kristof-Bučar, Stari trg.

Maribor

○ Orlovski izlet v Slovensko Bistrico. Članom mariborskega orlovskega okrožja je dovoljena na orlovski izlet v Slovensko Bistrico polov. vožnja na železnici. Člani iz Maribora lahko kupijo znižane vozne karte že v predprodaji ali pred odhodom vlakov v biljetarni Putnika v Mariboru, Aleksandrova cesta 35. Vožnja iz Maribora v Slovensko Bistrico mesto in nazaj stane Din 10.50, popust velja od 29. julija do 2. avgusta.

○ Odlikovanje. Naš vrli somišljenik g. Anton Šlander, upravitelj kaznilnice, je te dni prejel zlato hrabrostno svetinjo, ker se je izredno odlikoval v znanih bojih na Korškem. Odlikovancu prav iskreno čestitamo!

□ Ga ni med kandidati ne med namestniki. »Večernik« od četrtka je objavil SDS kandidatsko listo za mariborsko oblast. Vse po Mariboru se je čudilo, da ni med kandidati ne med namestniki g. dr. Lipold. G. dr. Lipold je bil sedaj poleg celjskega Rebeka vedno med kandidati in kako pa tudi ne, saj je že nekaj let predsednik SDS oblastne organizacije. G. dr. Lipold je celo izjavil, da ne bo več kandidiral niti pri prihodnjih občinskih volitvah, ampak bo popolnoma obrnil politiki hrbet.

□ Umrl je g. Anton Rozman, ključavničarski mojster, v starosti 46 let. Pogreb se bo vršil danes popoldne.

□ Docent dr. Iv. Matko se je vrnil in zopet ordinira.

□ Razglas. Kakor je bilo že prvotno javljeno, se vrši v nedeljo 31. julija ponovna razglasitev vojnega razporeda za vse one zamudnike, ki se iz kateregakoli vzroka istega niso udeležili dne 24. julija. Mestni magistrat opozarja ponovno vse obveznike, rojene 1877 do vključno 1891, ki se še niso udeležili razglasitve dne 24. julija, da se javijo zanesljivo 31. julija na Ternu, ker se bo v nasprotnem slučaju brez izjeme naznanil vsak, ki se ne bo zadostno opravičil, komandi vojnega okruza ter do strogo kaznovan po obstoječih vojni kazenskih zakonih.

□ Zadruga čevljarskih mojstrov sklicuje za nedeljo 7. avgusta ob pol 9 v Gambrinovi dvorani v Mariboru vse svoje člane k polletnemu običnemu zboru.

□ Nova velika kavarna v Mariboru. Dosedanji kavarnar v Central g. Strehar je kupil hišo v Slovenski ulici 2, ki ima veliko pročelje na Grajski trg ter jo namerava preurediti v veliko kavnarno, ki jo hoče opremiti z vsem komfortom. Dosedanja stavba, pozidana iz nekdanjih grajskih hlevov, ni bila ravno v kras Grajskemu trgu.

□ Dodatek k prepeljavi. Včeraj smo poročali, da je prepeljal mariborski pogrebni zavod iz Izakovcev pri Veržuju utopljenca, ki bo pokopan na pobrežjem pokopališča danes popoldne. Ponesrečen se piše Franc Zelenik, je star 19 let in bil gimnazijski dijak, ki je utonil pri kopanju v Muri 19. julija.

□ Komisija radi izsekanka gozda. Letošnjo pomlad in poletje se je močno in hvalevredno račila stavbena podjetnost na Pobrežju pri Mariboru. Enostanovanjske hiše so zrastle celo na mestih, ki so bila lanske leto še pogozdena. Graditelji novih hiš pa niso stopili v stik z gozdarskim uradom in ta je odredil za četrtke posebno komisijo, ki naj dožene, koliko se bo moralo na Pobrežju na novo pogozditi. O natančnejšem izidu komisije bomo še poročali.

□ Novi kanali. Tvrdka Acceto, ki je prevzela napeljavno novih kanalov v koroškem predmestju, je zaposlila pri tem delu nad sto delavcev, tako da bo delo v treh mesecih gotovo.

Celje

○ Srečke II. stadijske loterije se dobe vsak delavnik popoldne v pisarni podružnice »Slovenec«, Cankarjeva cesta 4.

○ Potrditev župana. Akt radi potrditve novoizvoljenega celjskega župana po kroni je odšel pred tremi dnevi instančnim potom v Belgrad. Treba je bilo namreč počakati predpisano dobo radi eventualnih prizivov. Kolikor izveva, proti izvolitvi ni bila vložena nikak pritožba. Objavljamo to radi napačnih govoric, da je župan že potrjen.

○ Gasilski dan. Odbor celjskega prostovoljnega gasilnega društva ponovno prosi vse cenjene lastnike vrtov, da mu poklonijo cvetice v svrhu jutrišnjega gasilskega cvetličnega dne. Velikodušni darovalci naj oddajo cvetice jutri v nedeljo do 7 zjutraj v gasilski shrambi na dvorišču mestnega magistrata ali pa v trgovini Jellenz v Prešernovi ulici 9. Odbor bo cvetice tudi sam prevzel, samo sporočite mu, kje naj jih prevzame. Enako prošnjo naslavlja odbor na vse cenjene darovalce dobikov za srečolov in darovalce jestvin.

○ Spored gasilskega dne v Celju jutri, 31. julija: Ob 8 začetek cvetličnega dne in razstave vsega gasilskega orodja pred magistratnim poslopjem v Prešernovi ulici. Ob 10 šolska vaja na dvorišču mestnega magistrata. Ob 11 gasilska vaja z vsem orodjem pred občinsko hišo celjske okolice na Bregu; neposredno za tem se vrši na levem bregu Savinje javna preizkušnja gasilskih aparatov Stanko in Perkeo, ki služita za gašenje gorečega bencina, olja, masti itd. Ob pol 3 se zberejo vse požarne brambe na magistratnem dvorišču in odidejo nato z godbo na čelu na veselični prostor v gozdno restavracijo, kjer se vrši velika ljudska veselica. Ob pol 6 izvede skupina 4 do 6 let starih dečkov v gasilskem kroju zanimivo vajo z motorno brizgalno (malj Rosenbauer).

○ Zahvala Radečam. Celjsko orlovsko okrožje si šteje v častno dolžnost, da se tem potom iskreno zahvali vsem radečkim meščanom in okoličanom za vse požrtvovalno delo in vso naklonjenost ob priliki okrožne prireditve dne 24. julija. Posebno zahvalo izreka pa č. sestram usmiljenkam za odstop telovadnega prostora. Vsem naš Bog živi!

○ Prireditve celjskega Orla. Na Marijin praznik 15. avgusta priredi celjski Orel na Babnem pri Celju javno telovadbo. Ob pol dveh popoldne bo sprevod po mestu in odhod na Babno, ob treh pa se začne javna telovadba. Po telovadbi prosta zabava. Na to prireditev že danes opozarjamo vse prijatelje orlovske mladine v Celju in okolici.

○ Odprava konkurza. Konkurz, ki je bil razglašen nad imovino trgovca Ivana Kosa v Celju, je odpravljen, ker je bila med tvrdko in upniki sklenjena prisilna poravnava po § 157. Vse odredbe, ki so ovirale tvrdko pri svobodnem razpolaganju, so odpravljene. — Odpravljen je tudi konkurz nad tvrdko Vinko Avguštin, lesni trgovec v Celju, ker je bila vsa masa razdeljena.

Ptuj

○ Društvo katoliških gospa, ki ima namen podpirati siromake in se zlasti osirotelo mladino, obhaja 31. t. m. tridesetletnico svojega obstoja. Ta dan bo ob pol 10 v prostiškji cerkvi govor v obeh jezikih in pontifikalna sv. maša z zahvalno pesmijo. Društvo kršč. dobrotelnosti pa želimo, da se še mnogo let krepko razvija in pomaga lajšati človeško bedo!

Laško

Jubilej dela. V nedeljo, dne 24. julija so obhajali pridobitni krogi v Laškem prav izredno slavnost. Gospodična Marija Krenerjeva, roj. 1861 iz starodavne narodne hiše, je praznovala 50letnico svojega obrtovanja. Pričula se je šiviljskega obrta pri industrijski učiteljici in 33letni županji trga, gospe Ani Amon. Vsi veliki zaslug jo je imenovalo Obrtno društvo v Laškem za svojo častno članico. Na dan praznovanja je bila poklonila deputacija, na čelu ji g. okrajni glavar Maršič. Obrtno društvo ji je izročilo diplomo. Spoštovani bihi naše iskrene čestitke in še na mnogo let!

Dobrna pri Celju

Dobrotelni cerkveni koncert bo v sredo, dne 3. avgusta t. l. ob 4 popoldne v župni cerkvi na Dobrni. Čisti prebitek koncerta je namenjen popravi orgelj in nabavi novih cinastih piščalk. Spored je sledeči: 1. P. Sohren: Koral, Hvala Gospodu iz l. 1642., orkester. 2. Weiss: O kam, Gospod, mešar zbor. 3. P. H. Sattner: S svetnicami, mešan zbor s spremljevanjem orkestra. 4. Dr. Schwab: Ave Marija, bariton solo s spremljevanjem orkestra. Poje g. dr. Vladislav Kostić, odvetnik iz Banjaluke. 5. Adoro Te devoto. O. Kamilo Kolb. Poje g. dr. Vlad. Kostić s spremljevanjem orkestra. 6. Mendelssohn: Andante iz Adur simfonije, orkester. Odmor. 7. I. Hladnik: Večerni zvon, moški zbor. 8. Riff. Kavatina: Vjolin solo, igra g. Schönfeld s spremljevanjem orkestra. 9. F. Bernard: V svetli noči, mešan zbor s spremljevanjem orkestra po narodni pesmi iz Savinjske doline. 10. J. Massenet: Angelus, orkester. Vstopnice: sedeži po 10 in 15 Din, stojšča po 10 Din. — Avtotsak Kokoji Celje vozi na dan koncerta s tremi avtomobili goste na Dobrno in nazaj v Celje s 30% popustom.

Savinjska dolina

Hmeljarstvo. Tukajšnji poljedelci posvečajo vedno večjo pažnjo hmelju. Prejšnja leta je producirala Zgornja Savinjska dolina le male množine hmelja, a lani so sadili mnogo in letos še več prvoletnega hmelja. Ker je prst tukaj lahka in peščena, uspeva hmelj jako dobro, radi tega ga bodo sadili v Zgornji Savinjski dolini vedno več. V prvi vrsti pride v poštev Rečičko polje, a tudi Mozirje ga bo pridelalo letos precej. Letos je za hmelj dobro leto, ker je vreme mirno, ni preveč dežja in vetra, tudi toče še ni bilo tukaj. Bog daj, da bi tudi v naprej tako ostalo.

Seja električne zadruge. V nedeljo dne 31. julija ob 3 popoldne se bo na Rečici vršila seja električne zadruge v gostilni g. M. Stiglica. Razpravljalo se bo o pogodbi s tvrdko Siemens in o razsvetljavi Rečice. Pridite vsi člani, da se stvar končno vendarle uredi!

Kranj

Prireditve Orlav v Naklem. Jutri, v nedeljo 31. t. m. bo pohitela mladina kranjskega orlovskega okrožja v Naklo na svoj telovadni nastop, da tam javno manifestira za svoje vzore. Po vseh pripravah sodeči moramo reči, da obeta biti jutrišnja prireditve v Naklem prav nekaj posebnega, novega in zanimivega, tako da bo vsakdo zelo zadovoljen, kdorkoli bo prireditve posetil. Spored slovnostnega dne je jako bogat. Odeček, ki bo pri štafetnem teku zmagal, bo dobil lepo darilo. Po telovadbi je prosta zabava s koncertom, srečolovom itd. Pri celi prireditvi sodeluje godba gasilnega društva iz Škofje Loke. Zavedni, vrli Gorenci, pohitite jutri v kar najobilnejšem številu v Naklo, kjer boste našli zabavo in razvedrilol Narodne noše, ta naš svečani simbol in ponos naše starodavne preteklosti, iskreno vabljeni.

Novo mesto

K poročilu »Velik požar na Gorjancih« imamo še sledeče dopolniti: Na lice požara je prihitela tudi požarna bamba in orožništvo iz Novega mesta na avtomobilu, ki ga je dalo vojaško poveljstvo na razpolago. Razen sušilnice je pogorela tudi parnilnica in kurilnica, dalje več v bližini tovarne se nahajajočih barak. Strojarnja v kurilnici je močno poškodovana. En dinamo je bil rešen, nepoškodovan. Uničena je okrog 1500 kub. metrov raznovrstnega lesa. Po izjavi očividcev znaša skupna škoda štiri milijone dinarjev. Ogenj je baje povzročila iskra dimnika.

Kočevje

Srečke za »Stadion« se zdaj dobe v obeh trafikah in v Zadrugi gospodarski banki. Pridno jih kupujemo!

Vse hiti na počitnice. Vsak gleda, da se vsaj za kakih deset dni iznebi mestnega ozračja in poihiti na duševno in telesno razvedrilol. Ker naše »Samouprave« zdaj precej dni ne srečamo, bo skoro gotovo, da si je tudi ona kaj enakega privoščila. Delavec zasluži plačilo!

Dopisi

Bizeljsko. Ponoči 23. julija ob 10 nas je zadela huda nesreča. Prišla je toča iz Plasec in potolkla vso župnijo. Škoda je velika. 23. julija pa je bil že eksekutor tu. Ironija! — 22. julija je umrla pridna krščanska mati Ana Smrkej. Možu, našemu zvestemu somišljeniku, in otrokom naše

sožalje! — Bizeljsko ima posebno vrsto vinskih mešetarjev. Namesto da bi pomagali naše vine prodati, pa vodijo kupce preko Sotle na Hrvatsko, kjer je šibkejša vino. Samo da se zaradi Ljubljancev pa pijejo na Ježici hrvatsko vino za našo dobro kaplico.

Sv. Križ pri Slatini. Tukaj se je vrnil v nedeljo, dne 24. t. m. po službi božji volivni šoh na katerem je govoril kandidat g. Jakob Vrčec in njegov namestnik g. dr. Ogriček. Popoldne istega dne sta imela omenjena gospoda volivni šoh pri Sv. Florjani pri Rogatcu. Šoda sta bila dobro obiskana, nasprotniki so mirno poslušali.

Prosveta

Akademija poljske književnosti. Na pobudo in pod predstvom maršala Pilsudskega se je minole dni sestal pripravilni odbor za ustanovitev poljske književne akademije. V odboru so: Vaclav Beroni, Vaclav Sieroševski, Andrej Strug, Leopold Stafl in Zdzislaw Denbicki. Po mnogoletnem prizadevanju so sedaj dela za poljsko književno akademijo tako daleč dozorela, da se načrt bliža svojemu uresničenju.

Bolgarsko književno gibanje. Bolgarska naučna akademija je letos razdelila sledeče nagrade: Mutavčijevu 20.000 lejev iz Berlinovega zaklada za naučno delo; K. T. Kirova za delo o »Gibanju toplote na Bolgarskem v teku enega leta« 3000 lejev; Jordanu Vovkovu za njegovo zadnje delo »Staroplaninske legende« 1500 lejev; Bori Cenevu in Dobru Mihovu po 5000 lejev; P. Crnovu in Vl. Kiselinovu po 500 lejev. — Društvo bolgarskih književnikov je te dni izvolilo odbor, ki naj razdeli pet nagrad po 2000 lejev za najboljša književna dela, objavljena od aprila 1925 pa do 30. junija 1927.

Odlikovanje poljskega slikarja Malczewskega. Te dni je krakovski vojvoda na slovesen način izročil slavnemu poljskemu slikarju J. Malczewskemu križ reda »Polonia Restituta« v priznanje njegovih velikih zaslug na polju likovne umetnosti. Malczewski ne slovi kot umetnik samo v domovini, marveč tudi v inozemstvu, posebno v Franciji, kjer je mnogo let študiral. Kasneje je deloval Malczewski kot profesor na krakovski Akademiji umetnosti in bil opetovano izvoljen za rektorja. Malczewski, ki je sedaj star 73 let, je bil prvotno izviren realist, potem pa se je njegova umetnost polagoma razvila v subjektivni simbolizem, kateremu je umel Malczewski dati izvirno linearoplastično formo. Cenijo se slike iz obeh do njegovega umetniškega razvoja. Kot najboljše delo prve dobe se cenj »Smrt sibirske izgnanke«, ki spada med najlepše slike v galeriji krakovskega muzeja.

Socialni vestnik

Vprašanje starostnega zavarovanja.

Starostno zavarovanje vedno bolj dozoreva. Družba se bo prej ali slej morala sprijazniti z mislijo, da je njena dolžnost, da nekaj žrtvuje za tiste ljudi, ki so se žrtvovali za korist splošnosti ter se izželi v tej službi. Družba bo morala preskrbeti delavstvu vsaj toliko, da bo imelo v starosti najnujnejše eksistenčne možnosti.

To uvidevanje si utira sicer počasi pot, vendar pa raste. Pri nas se je sprejelo starostno zavarovanje celo v zakon in bi moralo biti urejeno že leta 1921. Toda kljub jasnemu določilu zakona pa čaka vprašanje še vedno uresničenja. Vseeno je pa vendar nekaj, če je starostno zavarovanje uzakonjeno.

Težave pa niso le pri nas, tudi drugod. V Kanadi n. pr. je zbornica sprejela leta 1926. zakon o starostnem zavarovanju, pa ga je senat odklonil. Vlada je leta 1927. ponovno predložila načrt zakona o zavarovanju za slučaj starosti. Sedaj je bil sprejet od obeh zbornic in je stopil v veljavo 31. marca t. l.

Po tem zakonu dobi vsaka oseba, ki je stara 70 let, letno rento v znesku 240 dolarjev. So pa odtegljaji od te rente in sicer v skladu z gospodarskim položajem rentnika. Potrebna denarna sredstva za starostno zavarovanje daje polovico država, polovico pa posamezne pokrajine.

V Združenih ameriških državah se je osnovala posebna družba, koje člani so sociologi, razni gospodarski strokovnjaki ter verski voditelji. Cilj družbe je, da ustvarijo potom zakonodaje starostno zavarovanje za vse osebe, ki so vsled starosti delanezmogljene. Družba pripušča posameznim državam, da odločajo o načinu, kako se naj izvede starostno zavarovanje. Upa pa, da bo mogla nuditi zakonodajavcem vodilna načela in podlage, na katerih se bi moglo najbolj smotreno izvesti zavarovanje. V ta namen bo izdajala posebne zakonske načrte.

Nov način zavarovanja za slučaj nezgode. Zavarovanje za slučaj nezgode ni enako v vseh državah. Ponekod (n. pr. pri nas) je obvezno. Poškodovanec ima pravico do zdravniške pomoči, do protez in do denarnih dajatev, ki so odvisne od višine zasluzka delavca.

Zavarovanje na Angleškem pozna sicer denarne dajatve, ne pozna pa zdravniške oskrbe, razun splošno javno pomoč.

Na Irskem so pa napravili v tem oziru korak naprej. Po novem predlogu o zavarovanju za slučaj brezposelnosti, bodo imeli ponesrečenci pravico do zdravniške pomoči preko meje, katero dovoljuje že splošno javno skrbstvo. Pravico do protez. Izdatke za takozdravljenje bodo trpela podjetja.

V smrtnih slučajih imajo pravico do odškodnine svojci ponesrečenca. Odškodnina pa se ne bo določala na podlagi zaslužka umrlega, ampak se bodo jemale v poštev gospodarske razmere svojcev, starost žene in število nepreskrbljenih otrok. Vdovi se more priznati tudi enkratna odškodnina, otrokom pa ne. Ti dobivajo do 15. leta letno rento.

V slučaju popolne delanezmožnosti dobi delavec 80 odstotkov svoje tedenske plače, če znaša manj kakor funt, v drugih slučajih pa 75 odstotkov, toda največ tedensko 35 šilingov. Če je pa kdo tako poškodovan, da mora imeti v oskrbi stalno tujo pomoč, dobi še 20 odstotno doko.

Turistika

Podružnica SPD v Kranjski gori naznanja vsem planincem in planinkam, da sta novi poti po severozahodni strani na Prisank in skozi Okno od danes naprej dostopni. Kar se je čez zimo porušilo, se je temeljito popravilo, markacije so obnovljene in izpopolnjene, povsod so nove orientacijske tablice predvojne kakovosti. Izhodišče je podružnična koča na Gozdu, ki je popolnoma preurejena in izvrstno oskrbovana. Sobe so na razpolago tudi za daljše bivanje. Na novo je markirana tudi tako zvana nemška pot od vrha Prisanka po grebenu do Okna. — Obenem vabi podružnica k slovesni otvoritvi vseh njenih naprav tekom lanskega tekočega leta, katere bo v nedeljo, dne 7. avgusta t. l. Ob 11. uri bo pri Koči na Gozdu služba božja, pozneje tombola, petje moškega in mešanega zbora ter prosta planinska zabava. Prijatelji podružnice in planinstva, posetite nas v obilnem številu.

Po širnem svetu

Vezuv bruh.

v Rim, 29. jul. (Izv.) Vezuv je zadnje dni zopet začel delovati. Iz enega žrela se vane velike množine žareče lave. Odsev ognja je videti v celem neapelskem zalivu. Po izjavah strokovnjakov pa to novo bruhanje Vezuva ne povzroča nikake nevarnosti.

Kolera v Perziji.

v London, 29. julija. (Izv.) V Basri v južni Perziji je izbruhnila kolera. Dosedaj je umrlo devet oseb. Zdravstvene oblasti izjavljajo, da se jim bo posrečilo preprečiti širjenje te epidemije. Iz Abadona poročajo, da umre tam vsak dan šest ljudi na kolero.

Nagrade za polet preko Oceana.

v London, 29. julija. (Izv.) Trgovska zbornica v Clevelandu je sklenila razpisati nagrado 30.000 dolarjev za prvi polet iz Evrope do Clevelanda. Nagrada se izplača pod pogojem, da se polet izvrši najkasneje do 28. avgusta.

v Berlin, 29. julija. (Izv.) Neznani ustanovnik je naklonil nemškemu Aeroklubu in nemški letalski družbi znesek 100.000 nemških mark za prvi polet iz Nemčije v Ameriko. Nagrada se izplača za polet iz kateregakoli nemškega mesta.

Preprečen vlom v tiskarno za bankovco.

v Varšava, 29. julija. (Izv.) Mednarodna vlomilska družba je pripravljala predzen vlom v varšavski državni grafični inštitut, kjer se tiskajo bankovci. Izkopali so pod zemljo 4 metre širok in 7 metrov dolg rov, skozi katerega so mislili neopaženo priti v notranje prostore. Policija je šele v zadnjem trenutku prišla vlomilski družbi na sled. Močni policijski oddelki so zastražili vso okolico in nato odšli v rov, kjer se jim je posrečilo aretirati vse člane te vlomilske družbe, izvzemši vodi-

Darovi

Tretji izkaz darov za Aljažev nagrobni spomenik na Dovjem. Iz Aljažev zapuščine 1500 Din, Neimenovani 250 Din, konzist. svetnik prof. St. Premrl 100 Din, župnik Martin Droč 100 Din, župni uprav. Fr. Pečarič (drugi dar) 100 Din, Marija Skumavec 50 Din, kanonik Fr. Ferjančič 30 Din, prof. Jos. Sodja 30 Din, župniki: Ignac Fertin 20 Din, Andr. Krajec 20 Din, Fr. Kanduč 20 Din, Matej Ahačič 20 Din, Juvan Franc 20 Din, Klavžar Jan. 20 Din, Golf Anton 30 Din, Ivana Cestnik 20 Din, Jak. Kozjek 20 Din, Skupaj 2350 Din. V prejšnjih dveh izkazih 2310 Din, in tretji izkaz 2350 Din, skupaj 4669 Din. Bog plačaj blagim dobrotnikom! Darove sprejema Jos. Lavtižar, blagajnik, Kranjska gora.

Naznanila

Slovensko planinsko društvo v Ljubljani naznanja, da se vrši izredni občni zbor v četrtek, 18. avgusta, ob 20. uri v salonu restavracije »Pri Levu« na Gosposvetski cesti s sledečim dnevnim redom: 1. volitev predsednika, 14 odbornikov in 5 namestnikov; 2. volitev 2 preglednikov računov in njih namestnikov; 3. volitev delegatov za skupščino; 4. event. samostojni predlogi; 5. služajnosti.

Polzvedovanja

Kanarček je ušel na Starem trgu 34-II. desno dne 27. julija. Kdor ga je ujel, se prosi, da ga vrne.

Poravnajte naročnino!

BEG GOBAVIH IZ BOLNICE.

v Paris, 29. julija. (Izv.) Več tisoč gobavih je zbežalo iz bolnice v St. Paolo v južni Ameriki in sedaj terorizirajo prebivalstvo. Odšli so po vaseh in zahtevajo od prebivalcev hrane. Prebivalstvo povsod prestrašeno beži pred gobavci.

KABEL DUNAJ—BUDIMPEŠTA.

v Budimpešta, 29. julija. (Izv.) Danes so preizkusili nov telefonski kabel, ki veže Budimpešto z Dunajem. Prva sta govorila dunajski in budimpeštanski poštni ravnatelj in ugotovila, da je progla izvrstna. Nova kabelska zveza bo prihodnji mesec izročena prometu.

Zanimivosti

KOLIKO JE POSAMEZNIK VREDEN ZA DRŽAVO.

Ste li že kdaj mislili na to, koliko vrednosti imate za državo? Vsak zdrav človek je državi v dobrobit, bolnik seveda ravno narobe, ker ta ji ne le nič ne koristi, pač pa ji povzroča stroške za zdravljenje v bolnicah ali umobolnicah.

Angleži so vrednost človeka takole preračunali: Otrok je ob rojstvu vreden deset funtov (2750 Din), ko je pa do odraslosti, četudi je le navaden delavec, pa predstavlja vrednost 400 do 500 funtov (110.000—137.000 Din). Vrednost človeka za državo je odvisna od njegove zmožnosti, izobrazbe, izurjenosti in delavne moči.

Da pa je mnogo takih ljudi na svetu, ki se pretirano visoko cenijo, je dokazal nekdo, ki je pred kratkim v nekem ameriškem časopisu inseriral sebe na prodaj, in sicer za ceno sedem milijonov dinarjev. Opravičeval je to visoko vsoto s tem, da bo še najmanj 25 let živel in da je petindvajseti del te vsote vsako leto gotovo še vreden. Toda malo jih je, ki se cenijo tako visoko. To je najbolj razvidno iz oporok, kajti na Angleškem je 80% takih, ki zapuste manj kot pa 1000 funtov (275.000 dinarjev), in le 7% jih je, ki so zapustili več kot 10.000 funtov. Glave velikih podjetij so najvišje cenjene. Ravnatelj neke velike zavarovalnice je družba sama zavarovala za 35.000 funtov (skoraj 10 milijonov dinarjev). Vrednost filmskih zvezd je tudi zelo visoka. Charlie Chaplin je zavarovan za 250.000 funtov (70 milijonov dinarjev). Na Angleškem so profesionalni nogometaši, ki so zavarovani za 6000 funtov.

SUZNJE KVARTANJA.

Največje zlo sedanjega modernega časa je kvartanje med ženskim svetom. Za časa svetovne vojne je bilo ženstvo vse Evrope na vse strani zaposleno, bilo je marljivo in neutrudljivo. Ko pa je zavladal mir, pa vse to ženstvo, katero se je rekrutiralo iz tako zvanih boljših krogov, ni vedelo, kaj bi počelo. Tisočere so se udale kvartanju, najpogubnejši izmed iger. Vodilni zdravniški krogi v Londonu so podali mnenje, da je kvartanje med ženskaim postalo nevarnejše kot pa uživanje alkohola, mamil, ali drugih duha uničujočih sredstev. Dokaz, da je temu res tako, je ogromno naraščanje »poker« in »bridge« klubov, v katerih je živahnost, kot pa v proslulih nočnih klubih med vojno, kakršnih je bilo ravno v Londonu vse polno. Kot gobe po dežju so narasli ti igralni klubi in v Londonu jih je na stotine, kakor tudi v vseh drugih mestih, posebno ob morju. Nezdrava fizična in moralna atmosfera teh prostorov vzame vsako energijo onim, ki zahajajo v take klube. V brezštevilnih slučajih je posledica te strasti finančni polom. Koliko je tako zvanih »aristokratkinj«, ki zastavijo svoje dragocenosti, da morejo plačati dolgeve, ki so jih napravile pri kartah! Mnoge gospodinje sežejo po gospodinjinskem denarju ter žive v neprestanem strahu, da jim pridejo možje na sled. Dan na dan, noč za nočjo tisoče žensk preživi v upanju na dobiček, a mnogo hitreje je izguba kot pa dobiček. Neka ne preveč bogata dama je v teku pol ure zgubila 90 funtov (25.000 Din).

V teoriji so ti klubi socialni in igranje kart je le za preganjanje dolgega časa. V

praksi pa je drugače. Glavna naloga članice »poker« ali »bridge« klubov je kot avtomati sedeti od treh popoldne do treh zjutraj, ali pa še dalje, mehanično deliti in prejemati, ter mešati karte. Klubi so tudi nekeke posojilnice, tako da članicam, ki izgubijo velike vsote, takoj posodijo druge. Roko v roki z igral-skimi strastmi pa gre tudi alkohol. Igralke pi-jejo, ali ker so dobile pri igri, ali pa iz jeze radi izgube. V mnogih klubih je promet skozi vseh 24 ur, torej neprestano in ves čas se servirajo tudi pijače.

Poleg teh dovoljenih klubov so pa tudi tajni, v katerih se igra prepovedana igra »Chemin-de-fer«. Ako policija igralce te igre zasači, lastniki lokalov radevoljno plačajo denarno globo, kajti dobiček, ki ga imajo od igralcev, je ogromen. V mnogih slučajih prenesejo v par dneh sedež kluba drugam, kjer so varnejši pred oblastjo. Kadar se tak klub ne zdi dosti varen, pa najamejo za teden dni ali pa samo za en dan, vso hišo. Nato pa pošljejo znanim igralcem obvestila, da se bo ta in ta večer igralo v tej in tej hiši. V takih slučajih se igra zelo visoko, navadno ne pod sto funtov (28.000 Din). Natančnega števila ženskih kvartašev ne ve nihče ravno radi tega, ker je mnogo tajnih klubov. Vendar pa sodijo, da jih je samo v Londonu 100.000, ki so udane tej strasti in med katerimi vsako noč kroži najmanj 500.000 funtov! (138 milijonov dinarjev!) Pisec tega zaključuje zanimiv članek s tem, da pravi, da je vzrok temu nezdravemu pojavu v prvi vrsti lenoba, v drugi pa povojno razmajano živčevje.

RAZNE PREPOVEDI.

Neka učenka, ki se je zadnje leto učila v nekem pariškem modnem salonu, je bila nenadoma odpuščena, in sicer zato, ker si je dala odrezati lase. Dotična veletvrdka pa odločno zahteva, da vse žensko osebje, katero ima zaposleno, nosi dolge lase. Dekle je tožila, ter pri sodišču dokazala, da si je dala lase odstriči na zdravnikovo odredbo. Tvrdba je morala učenko zopet sprejeti.

Pred dobri dvajsetimi leti je bilo v londonskih trgovskih hišah ženskemu osebju prepovedano nositi svetle trakove, juvele itd. Kite so morale nositi spletene na kar najpreprostejši način in bluze so bile zaprte okoli vratu. Dandanes imajo uslužbenci popolno svobodo glede oblačenja, vendar pa so še nekatere stare trvdke, ki se drže starih tradicij. Tako je pri banki Coutt še dandanes običaj, da so vsi moški uslužbenci oblečeni in frak. Tudi je pri tej trvdki striktna določba, da so vsi gladko obriti.

Vendar pa ta določba še ni tako vznemirljiva kot pa nekatere odredbe v Turčiji. Ko je prišel nov ravnatelj v angleško trvdko v Angori, so mu takoj ukazali, da mora dati brado proč. Ta pa je bil na svojo brado silno ponosen in zato se je branil pokoriti se ukaz. Toda ko so mu naznanili, da bo to le njemu samemu v korist, ker ga bodo sicer aretirali kot revolucionarja, se je seveda uklonil.

V neki tovarni klobukov na Angleškem je moškim strogo prepovedano nositi čepice. Pri vходу v tovarno je to sporočilo nabito in kdor hode imeti tam zaslužek, se mora tega držati. Vsi uslužbenci pa imajo ta privilegij, da dobijo od tovarne klobuke po tovarniških cenah.

John Henry:

Kako smo montirali radio

Sedaj je naš radioaparat pritrjen in v redu. Toda to ni bila majhna stvar. Joe Murgatroyd mi je pomagal. Joe stanuje tu v bližini, a doma je pa iz Yorkshira.

Joe je godbenik in zato je ravno on tisti, katerega smo rabili za ureditev aparata. Igral je pri neki godbi na pihala trompeto, in dobro je igral. Sedaj ne igra več. Odkar je namreč zgubil prednje zobe, ne dobi pravega glasu iz godala. Žal mu je za to, ker je rad igral in še vedno pravi, da bi se ne bil pretepal z onim, ako bi bil vedel, da je njegovo ime Sullivan. Nekoč mi je pravil, da je pred leti igral pri godbi v Liversedge. Ta godba je imela v najemu sobo v I. nadstropju neke gostilne, kjer je imela tudi vaje. Neki večer se je eden izmed godbenikov zakasnil ter na ulici poslušal, kako igrajo. Nato je pa prišel v sobo ter povedal, kako lepo se sliši na ulico. Takoj so vsi godeji položili instrumente ter hiteli na ulico, da bi tudi oni slišali. Joe se včasih rad zlaže, zato ne vem, bi mu li verjel ali ne.

Radio je kupila moja ženka Blossom. To se pravi, plačal sem ga jaz. Tudi »Radio Times« je naročila in vsak dan po cele ure brskala po programih. Blossom ni navdušena za klasično glasbo. Škoda, toda kaj čest. Trudil sem se, da bi si zboljšala okus, pa vse zaman.

Kupil sem ji lepih, modernih pesmi, a ona ima najraje ono »Moj fantič je na rajžo šel« in druge tej podobne.

Torej ono dopoldne je dolgo ni bilo domov. Že sem se bal, da se ji je kaj pripetilo, ko stopi v sobo z zavojem v roki. Tudi raznotero žico je prinesla s seboj. Ko je žico razkazovala, se je zapletla vanjo in otepati je začela okoli sebe, da je končno še Nero zalajal. Pograbil je konec žice ter se igral z njo toliko časa, dokler ni bil tudi sam ves oмотan. Ker je sedaj še glasneje lajal, ga je Blossom hotela oprustiti, pri tem pa je bila preveč nerodna ter padla čez ubogega Nerona. Seveda sem moral zopet jaz oba odmotati in rešiti, sicer bi bila najbrže še danes v istem nerodnem položaju. Vprašal sem jo nato, bo li dosti žice, toda Blossom ni razumela mojega namigavanja ter odvrnila, da jo bo zadosti. Prodajalec ji je dejal, da je bolje kupiti nekoliko več kot pa premalo. Tudi navodilo, kako se radio postavi, je prinesla seboj. »Vsa stvar je zelo enostavna, je rekel prodajalec,« tako je pojasnila Blossom. Prečital sem navodilo, nato pa stopil do Joe Murgatroyda, da mi pomaga. Joe se bolje razume na take stvari in pa tudi zelo iznajdljiv je. On je namreč odkril, da, ako si konec prstov namaže z oljem, pri zabijanju žeblicev v steno, polovico toliko ne boli, če se kresneš s kladivom po prstih.

Ko je Joe prišel, je dolgo časa ogledoval aparat ter ga tresel in sukal. Nič mu ni ugajal in ni mogel verjeti, da bo sploh kdaj deloval.

»Prvo je, da napeljemo anteno,« je končno spregovoril. »Kje je vaše podstrešje?« Odšla sva v podstrešje in od tam na streho. Po daljšem preudarku sva se odločila, da pritrdiva anteno med dva dimnika. Joe je ukazoval: »Pojdi doli in prinesi žico, kladivo, male klešče in izolatorje in dolg konec omota in dva držaja metle« in, in, in ne vem, kaj še vse. Zlezel sem raz streho ter iskal stvari, katerih Joe potrebuje. Metle ni bilo pri hiši, a našel sem dva droga, katere je Blossom pripravila za obešanje zastorov. »Navsezadnje so tudi taki dobri,« je dejal Joe. Privezala sva en konec antene na naš dimnik, drugega pa na sosedom ter pričela napeljavati nategovati. Toda zidarji, ki so postavljali naš dimnik, so morali biti površneži, kajti naš dimnik se je zrušil, le spodnji del je še ostal. Tu sem sva nato pritrdila žico in — držalo je. Pričelo je deževati. Zato sva bila vesela, da je bilo najino delo dokončano. Šla sva v stanovanje, toda tu je bilo polno dima in Blossom se je na vse pretege jezila, da je premog zanič, na premo-garja, ker je prinesel same smeti, na dimnikarja, ker je dimnik poln saj in da je vse-vkup ena sama sramota.

Joe je svetloval, naj zažge šop papirja ter ga spusti v dimnik, pa bo dobro, ker bo plamen požgal saje in zopet bo vse v redu. Ko je Blossom vse tako naredila, kot ji je dobri Joe svetloval in je bilo še vedno dosti dima, je Joe začel kašljati ter odšel domov. Seveda nisem pravil Blossom, da sva dimnik podrla,

kajti taka odkritosrčnost bi imela slabe posledice zame. Tudi o drogih za zastorje sem raje molčal.

Ker je bilo že pozno, ni bilo misliti na to, da bi se še isti večer kaj slišalo. Zato sva pustila vse, kakor je bilo, ter šla k počitku. Ker sem bil utrujen, sem kmalu zaspal in sanjal samo o radu.

Naenkrat me Blossom zbudi. »John!« — »Kaj pa je?« »Poslušaj, tatje so zdolaj.« — »Naj le bodo. Ne bo dolgo, ko se bodo zamešali med žice in niti pobegniti ne bodo mogli.« — »Toda biti jih mora mnogo, ali nič ne slišiš?« — »Počakajmo do jutra, da bom šel po Joe Murgatroyda, ta jih bo prijel.« — »Vstani, vstani!« je vsa v strahu vpila Blossom. Ker sem bil jezen, da me je zbudila iz najlepšega spanja, sem ji odvrnil, naj sama vstane ter jim zapoje »moj fantič je na rajžo šel«, pa bodo gotovo takoj odšli. Iz previdnosti sem med tem že zlezel iz postelje, kajti na te besede je Blossom zelo vzklopela. Ko se je umirila, sem bolj natanko poslušnil in do-gnal, da nekdo hodi po strehi. Bila pa je to naša kuharica Mary, ki je iskala vzrok, da ni mogla skuhati zajtrka. Ozmerjal sem jo, kaj ima na strehi opraviti in plašiti ljudi, nakar naju je Blossom zatožila, da sva podrla dimnik in je zato toliko dima v hiši. Koliko sem jih moral silšati in še dobil bi jih kmalu.

Vendar pa je naš radio izvrsten in veselje imamo z njim. Drugi dan je namreč prišel monter ter vse pravilno uredil.

Gospodarstvo

Organizacija industrije premoga.

V Ameriki je razlikovati v premogarstvu med antracitom in mehkim premogom. Antracita so leta 1925 nakopali 56 milijonov ton in 70% vse produkcije je v rokah osem velikih družb, ki so med sabo in z železniškimi družbami sklenile pogodbe in uravnavajo cene po medsebojnem sporazumu. Čisto drugače so razmere pri produkciji mehkega premoga: produkcija tega je znašala leta 1925 530 milijonov ton. Tu vlada popolnoma konkurenca in boj med posameznimi večjimi producenti je srdit.

V Angliji so posestniki rudnikov v vankem premogovnem okrožju združeni v družbo, ki so pa vse razen okrožja Cumberlana združene v veliko družbo »Mining Association of Great Britain«. Ta družba pazi na dogodke na premogovnem tržišču, vendar pa nima dosti pomena, ker niti ne določa cen niti ne določa oddaje posameznih rudnikov. Rudniki namreč prodajajo svoj premog naravnost komisijonarjem, trgovcem in izvoznikom. V Angliji je okoli 2480 rudnikov, ki pripadajo 1400 podjetjem. Velike družbe ne prevladujejo: saj celih 600 družb producira žele 84% vse produkcije premoga.

Organizacija v Poljski je zelo močna: vidi se blizina Nemčije. Za vso poljsko premogovno industrijo je centralni urad, ki regulira vso oddajo (tudi za Gdansk) v tuzemstvu kakor tudi v važnih tujih državah. Ta določa cene, popuste za posamezne slučaje, dobavne pogoje, kazni itd. Organizacija ima dva dela: Gornja Šlezija ter ostali trije poljski premogovni okraj.

Najbolj močna je organizacija nemške premogovne industrije. Vlada organizacija je »Reichskohlenrat«, ki sedaj odloča le o uvozu in izvozu ter je bolj posvetovalni organ. Vsako produkcijsko ozemlje ima svoj sindikat, ki so vsi skupaj člani proje omenjene državne organizacije. V tej državni organizaciji so zastopani tudi delavci. Najmočnejša je gotovo organizacija »Ruhrsyndikat« potem pa je važna tudi »Rheinischer Braunkohlen-syndikat«. »Ruhrsyndikat« s svojimi člani producira 80% vse nemške produkcije žrnega premoga ter 95% vse produkcije koksa v Nemčiji. Zanimivo je, da znana družba »Vereinigte Stahlwerke« producira samo eno tretjino produkcije premoga v Poruhju. Poleg tega je v sindikatu zelo malo članov, ki producirajo manj kot 1 milijon ton.

Jubilejna Kmetijska razstava — preložena na prihodnje leto. Glavni odbor Kmetijske družbe je v zadnji seji dne 7. julija 1927 sklenil, da se zaradi letošnjih volitev septembra preloži jubilejna razstava na prihodnje leto, meseca maja 1928. Opozorjamo na to vse Kmetijske podružnice in člane, da za jubilejno razstavo namenjene razstavne predmete hranijo po možnosti in jih pripravijo za razstavo meseca maja prihodnjega leta. Namesto jubilejne razstave priredi uprava Ljubljanskega velešoja v zvezi s Kmetijsko družbo in drugimi organizacijami letošnjo jesen od 17. do 26. septembra 1927 **Pokrajinsko kmetijsko razstavo** s trgovskim značajem in s sledečimi oddelki: 1. Sadni oddlek; 2. zelenjadni oddlek; 3. mlekarški oddlek; 4. čebelarški oddlek; 5. vinarski oddlek; 6. kmetijsko-strojni oddlek. — **Priprave za udeležbo razstavljalcev sprejema uprava velešoja do 25. avgusta 1927.**

Konkurs je razglašen o imovini Franca Svetela, trgovca v Ljubljani. Roki: 6. avg., 2. sept. in 16. sept.

Stanje hmelja v Savinjski dolini. VII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. — Zalec, 28. t. m. — Pri stanovitno lepem vremenu se hmeljska rastlina vaj dovolj razvija. Vendar bi bil izdaten že nujno potreben, sicer bo hmelj kmalu pokazal že po-

sledice. Izmed škodljivcev se je v zadnjem času pozvil rdeči pajek, ki je zaimogel pri stanovitno hudi vročini povzročiti obšutno škodo. — Društveno vodstvo.

Hmeljarjem! Hmeljarsko društvo v Zalecu javlja svojim članom, da se nahaja društvena pisarna v hiši Savinjske posojilnice poleg župne cerkve v Zalecu. V pisarni se že dobivajo legitimacije za polovično vozino hmeljskih obrabcev. Najenostavnejše je, ako društveniki naročajo legitimacije po dopisnicah, naslovljene na tajnika Hm. dr. Uradne ure so vsak delavnik od pol 8 do pol 11 predpoldne. Vsaka legitimacija velja za poljubno število obrabcev za vožnjo sem — za vožnjo nazaj mora pa biti zopet druga, nova legitimacija. — Obenem javlja vsem društvenikom, da se bo redna glavna skupščina vršila v nedeljo, 7. avgusta t. l. ob pol 9 predpoldne v Roblekovih dvorani v Zalecu. Vabila se bodo razpošiljala prihodnji teden društvenikom. — Nameravana hmeljarska razstava v Zalecu od 4. — 11. septembra t. l. še ni razglašena, ker dosedaj še ni zagotovljena, sicer obljubljena državnega podpora. Tozadevno se bo vse pravočasno razglasilo. — Vodstvo Hmeljarskega društva za Slovenijo.

Letna prometna izjava. V prvih sedmih mesecih t. l. je Italija izvozila 17.240 voz v vrednosti 300 milijonov lir; v istem času lani je znašal izvoz 14.500 komadov v vrednosti 238 milijonov lir.

Borza

DENAR. 29. julija.

Danes je bilo na deviznem trgu živahnije. Poskočila sta Berlín in London kakor tudi Dunaj. Privatna ponudba je bila v devizah Dunaj, nekaj tudi Trst, dočim je ostale devize dajala Narodna banka. Znatno je bil promet v Curihu, potem v Londonu in Pragi. Na mednarodnem trgu ni važnih izprememb.

Ljubljana. — V oklepajih zaključki. — Devize: Amsterdam 22.80 bl., Berlín 13.52—13.55 (13.535), Budimpešta 9.895—9.925 (9.91), Curih 10.935—10.965 (10.95), Dunaj 7.9925—8.0225 (8.0075), London 27.55—27.65 (27.625), Newyork 56.70—56.90 (56.80), Pariz 22.25 bl., Praga 168.20 do 169 (168.60), Trst 307.875—309.875 (308.875). Valute: šil. 8.81 bl., pengő 9.75—9.85.

Zagreb. Berlín 13.515—13.545, Curih 10.935—10.965, Dunaj 7.99—8.02, London 27.55—27.65, Newyork 56.70—56.90, Pariz 22.2—22.4, Praga 168.20—169, Trst 308.18—310.18.

Curih. Belgrad 9.1375, Amsterdam 208.10, Berlín 123.515, Budimpešta 90.50, Bukarešta 8.16, Dunaj 73.10, London 25.215, Newyork 519.875, Pariz 20.33, Praga 15.39, Trst 28.26, Sofija 3.755, Varšava 58.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.48, Kodaň 189.95, London 34.48, Milan 38.60, Newyork 710.20, Pariz 27.80, Varšava 79.33. — Valute: dolarji 708.20, angleški funt 34.46, francoski frank 27.95, dinar 12.42, češkoslovaška kruna 21.05.

Praga. Devize: Lira 183.70, Zagreb 59.35, Pariz 132.30, London 168.90, Newyork 33.75.

Deviza Belgrad v Newyorku 175.50, Londonu 276, Berlinu 7.40.

Trst. Belgrad 32.30—32.35, Curih 351.80—355.80, London 89.20—89.27, Newyork 18.33—18.36, Pariz 71.30—71.92, Albanija 354—358.

ad Vrednostni papirji — — —

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. Voja odškodnina 343 den., Celjska 197—199, Ljublj. kreditna 147—150, Merkantila 90 bl., Prašedion 850 den., Kred. zavod 160 den., Stavbna 55 den., Šešir 104 den.

Zagreb. 7% inv. posoj. 84.50—85.50, agrari 50.50—51, vojna odškodnina zaklj. 344, avg. 347—348, sept. 344.50—350, Hrv. esk. zaklj. 93—94, Hipobanka zaklj. 56, Jugobanka 90—91, Prašedion 850—860, Ljublj. kreditna 147—155, Šešerana zaključek 490, Slavonija 16—17.50, Trbovlje 450—470, Veče 185 den.

Dunaj. Don.-savski-jadr. 78, Alpine 41.25, Greifnitz 7, Trbovlje 55.50, Hrv. esk. 11.12, Jugobanka 11.50, Slavonija 1.91.

Trst. Adria 165, Assicurazioni Gener. 8610, Comiteh 101, Rianione adriatica a i b 1850, Triocvet 255, Split cement 175, Tržaški Lloyd 735, Dalmatija 110, Oceanija 165.

BLAGO:

Ljubljana. Les: Zaključki: tramiči po noti kupea, fko vag. nakl. post. 1 vag. 240, bukova drva suha fko vag. meja 2 vag. 22; ponudba je znatna v oglju; skupno zaklj. 3 vag; tendenca neizpremenjena. — Deželni pridelki: kurzi neizpremenjeni; zaključkov ni bilo; tendenca čvrsta. **Novi Sad.** Pšenica bačka 77—78 kg 305—307.50; pšenica bačka 78—79 kg, 2% 8 311—315; ječmen bački 67—68 kg 275—280; oves sremški 195—200, slavonski 190—195, bački 190—195; koruza bačka 205—208, sremška 205—210, banatska 200—205; moka 0 g bačka 450—460, št. 2 bačka 425—440, št. 5 bačka 395—400, št. 6 bačka 345—355, št. 6 1/2 bačka 300—320, št. 8 bačka 200—205, otrobi bački v jutu vrečah 167.50—170, otrobi bački v jutu vrečah 8 172.50—175, otrobi sremški v jutu vrečah 9—12 275—280. Tendenca nespremenjena. Promet 25 vag. pšenice, 1 1/2 vag. ječmena, 18 vag. ovsu, 6 1/2 vag. koruze, 12 vag. moke, 4 vag. otrobov, skupno 112 vag. — V tem tednu je bilo skupno prometa na novosadski borzi 429 vagonov: na pšenico odpade 81, na oves 32, na koruzo 229, na moko 51, na otrobo 30. Razen tega se je ekskutivnim potom kupilo odnosno prodalo 3 vagona koruze in 1 vagon ječmena. — Tendenca je bila čvrsta.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za duhovnike v Mariboru. Od 22. do 26. avgusta t. l. se vrše v okusno preurejenem in obnovenem dijaškem semenišču v Mariboru skupne duh. vaje za lavantinsko duhovščino. Vodil jih bo g. superior Pohar iz Celja. Pričetek točno ob 5 pop. dne 22. avgusta. Prijave za udeležbo in za prehrano naj se čimprej sporoče po dekanjskih uradih kn. šk. lavant. ordinarijata.

Praznik sv. Ignacija v cerkvi sv. Jožela se obhaaja v nedeljo 31. t. m. s tem sporedom: Ob 6 zj. sv. maša in skupno obhajilo. Ob 8 slovesna maša. Ob pol 8 zvečer govor in slovesne litanije. Ta dan je v cerkvi sv. Jožela ves dan izpostavljeno Najsvetejše. Verniki dobe v tej cerkvi na predvečer in v nedeljo porcijunkulski odpustek, t. j. popolni odpustek kolikorkrat oblažijo cerkev, ako sprejmejo sv. zakramente in molijo po namenu sv. Očeta.

Orel

Vsem odsekom in krožkom v ljubljanskem orlovskem okrožju sporočamo, da je s številko 45.896-27 dovoljena polovična vožnja na Orlovski dan v Šmarju pri Ljubljani, ki se vrši v nedeljo dne 31. julija. Vsak naj na odhodni postaji zaprosi za moker žig na zadnji strani karte, ter naj se na telovadišču v Šmarju javi, da bo dobil izkaznico, s katero bo upravičen do polovične vožnje. Pridite vsi — nikdo naj brez tehtnega vzroka ne ostane doma. Agitirajte med ljudstvom ter pripeljte zlasti narodne noše s seboj.

Naše dijaštvo

ŠTUDIJ NA BELGRAJSKI UNIVERZI

Ker slovenski visokošolci v čedalje večjem številu prihajajo v Belgrad, jim bo dobro služilo nekaj informacij glede študija in materialnih prilik. Študij, razmere in življenje na belgrajski univerzi je precej drugačno, kot pa na drugih univerzah v naši državi, obenem pa se materialne razmere v Belgradu ne dajo primerjati z razmerami v Ljubljani ali Zagrebu.

Študij v Belgradu je predvsem važen za medicince, ker ga t v Ljubljani ne morejo dovršiti. Zato pridejo predvsem v poštev nadaljevalni semestri. Za VI, VII. in VIII. semester je treba vpisati: Prof. Stanković: Klinična propedeutika 8 ur, Radosavljević: Klinična pljučnih bolezni 3+10 ur, Antić: Klinika ab. organov 3+10 ur, Ignjatovski: Spec. int. patol. in terapija 6+2 ur, Kostić: Kirurgija (3. sem.) 7 ur, Joannović: Splošna patologija (2. sem.) 5 ur, Joannović: Pat. histologija (1. sem.) 4 ure, Joannović: Obdukcija (2. sem.) 6 ur, Todorović: Infekcijske (2. sem.) 3 ure, Simić: Bakteriologija (2. sem.) 8+6 ur, Stanojević: Nevrologija (2. sem.) 4+2 ure, Ambrožić: Pedijatrija (2. sem.) 4+2 ure. V semestru lahko vsak posluša v Ljubljani. VI. sem. se prizna, če se polože zadnji izpiti I. rigorosa v začetku VII. semestra, ki prične 1. marca (vpis 20.—23. febr.). Predmetov je precej, a podpis se dobi, če ravno predmeti kolidirajo. Izpit iz patologije in farmakologije se lahko polaga na kraju VII. sem. in

potem do absolutorija cel II. rigoroz razen pedijatrije. Eksperimentalne patologije ni. Ostali predmeti se vpisujejo v IX. in X. semestru.

Tehniška fakulteta obsega strojni, gradbeni, arhitektonski, elektrotehniški in tehnološki odsek po 8 semestrov. Vpisovanje predmetov je svobodno, brez predpisane reda. I. dr. izpit se polaga iz predmetov iz prvih štirih semestrov. Vsak predmet (teh. je 10) se polaga posebej. Diplomski izpit se polaga iz 10 predmetov, vpisanih v V. do VIII. semestru.

Slušateljem, ki pridejo z drugih univerz, se po vloženih prošnji priznajo že poslušani semestri, vendar največ 6. Tudi izpiti se priznajo.

Na pravni fakulteti je tvarina razdeljena na 7 skupin in se po njih polagajo izpiti. Februar-skega izpitnega roka ni, temveč je junjski in oktoberski. Juridična fakulteta razpolaga z zelo dobrimi profesorji, ima svojo biblioteko, kjer pa žal ni novejših del.

Na filozofski fakulteti je študij urejen približno kot v Ljubljani.

Kar se materialne strani tiče, je visokošolci v Belgradu na neprimerno slabšem stališču kot njegov kolega v Ljubljani ali Zagrebu. Hrana je draga, istotako stanovanje. Dijaških menz v našem smislu ni, oziroma so le take, ki obstoje na trgovskem stališču, poleg tega pa je hrana slaba. Pri tem je hrana srbska. Slovensko je težje dobiti, čeprav je šlovček v začetku zelo pogreša. Eksistencijski minimum je proračunan približno na 1000 Din, brez obleke. Upanje pa je, da se stanje v bodoče malo poboljša. Slovenski inteligenti v Belgradu, naši starešine, so ustanovili kuratorij za slovenske dijake, ki si je stavil nalogo ustanoviti menzo, na sličen način kot je to včasih bilo na Dunaju, v Pragi in drugod. Ako se to posreči, bo stališče za naše visokošolce zelo olajšano.

Kljub prilično težkim razmeram pa bi bilo želeli, da Slovenci v čim večjem številu prihajajo v Belgrad, ker je potrebno, da čimbolj spoznamo brate Srbe in da navežemo čim tesnejše stike, kar bi bilo za nas vse največjega pomena. — Društvo slovenskih akademikov v Belgradu.

Sport

Medmestna tekma Ljubljana : Maribor, namerava za nedeljo 31. t. m., se ne vrši. Upravni odbor LNP je je odgodil prvič iz finančnih razlogov in ker hoče dati nekoliko počitka moštvo SK Ilirije, ki bo v večini igralo 14. avgusta proti Belgradu. V Ljubljani se vrši jutri le prvenstvena tekma med rezervama Ilirije in Jadrana, zadnja prvenstvena tekma za 1926-27, ob 17.30 na igrišču SK Ilirije.

Motoklub »Ljubljana« napravi v nedeljo dne 31. t. m. skupen celodnevni izlet na Jezersko. Odhod točno ob 6. uri zjutraj izpred kavarne »Evropas«. Na Jezerskem je razhod. Vsak udeleženez napravi lahko potem peš izlet v hribe. Člani se pozivljajo, da se tega izleta v obilnem številu udeležijo. Obenem se vsi vozači M. K. L. obveščajo, da se vršijo v nedeljo dne 7. avgusta t. l. velike motociklistične dirke v Černomeru pri Zagrebu, katere priredi I. H. M. klub v Zagrebu. Prijavnice, kakor tudi propozicije so na razpolago v klubovem lokalu. Vsak vozač, ki se hoče udeležiti teh dirk, naj se prijavi v klubovi pisarni. — Odbor.

NÜRBURGRING.

Cisto nekaj novega so Nemci zgradili, v vultkanskem ozemlju Eifele, sredi med Aachenom, Kölnom, Trierom in Koblenzem. Dolgo so študirali, pred dvema letoma so se odločili za Nürburgring. Motoristi so bili seveda za napravo dirkalne proge, a za to bi ne bilo mogoče dobiti večjih sredstev. Odločili so se za preskusno progo, ki ne služi samo motornemu sportu, temveč tudi tudi industriji — možnost, da preskuša in izpopolnjuje na nji v miru nove tipe v najrazličnejših razmerah.

Šest milijonov mark je bilo zbranih, ko so 27. septembra 1925 pričeli z delom. Ognili so se vseh že obstoječih prometnih sredstev, nobene ceste niso hoteli uporabiti, temveč so zgradili nekaj popolnoma novega; upoštevali so vse momente, ki pridejo v poštev kot neobhodni pogoj za idealno preskusno in dirkalno progo. In tako je nastal Nürburgring, od vsega prometa ločena zasebna cesta v dolžini 29 kilometrov; po vseh potih, ki jih nova cesta križa, se vrši promet nemoteno naprej, cesta gre nad njimi čez ali pa pod njimi skozi. Prav isto vidimo kakor pri velikih italijanskih avtomobilnih cestah, ki vodijo iz Milana h gornjeitalijanskim jezerom.

Oblika Nürburgringa je nekoliko spačena osmica, z manjšo zanko spodaj, če gledamo

Nikolaj Ljeskov:

Začarani romar.

30

— Tale ima predebela pleča; vlekel bo kopita po tleh. Oni-le se rad uleže s trebuhom na kopito, ker noge krči. Čez eno leto ali poprej bo dobil kilo. Tisti-le pa vedno s sprednjo nogo bije, kadar ovse je, in si pri tem prebija koleno ob jaslji. — Na ta način sem knezu pokazal, kakšne napake je prezl pri kupovanju, in se je izkazalo, da sem imel prav. Zato mi je knez drugi dan dejal:

— Ne, Iván. Res nisem zmožen, naučiti se tvoje znanosti. Narediva rajši tako: bodi pri meni za koneserja in mi izbiraj konje, jaz bom pa samo denar štel zanje.

Prišel sem na to in sem se prav dobro imel cela tri leta. Nisem bil za dnarja ali slugo, temveč me je imel knez za prijatelja in pomočnika. Da nisem imel tega nesrečnega nagnenja za izlete, bi si bil lahko napravil celo premoženje. Kadar namreč kupujejo konje za vojsko, je tale navada: Konjerejec se takoj seznanj s častniki, zaupnika pa pošlje h koneserju, da ga pridobi čimprej zase. Konjerejci namreč vedo, da nima glavne besede pri nakupovanju častnik sam. Gre za to, ali ima s seboj dobrega koneserja. Jaz pa sem bil rojen koneser, saj sem Vam že pravil, in sem vedno pošteno opravil dolžnost, za katero me je Bog vstvaril. Nikoli nisem hotel oslepariti gospoda, pri katerem sem služil. Moj knez je to vedel, visoko me je spoštoval in sva živela prav po prijateljsko, ne da bi drug drugemu kaj prikrivala. Večkrat je veliko zakrval v eni noči, potem je prišel zgodaj, takoj iz postelje, v domači halji k meni v konjušnico in mi rekel:

— No, kaj, moj napolspoštovani Ivan Severjan? Kako pa se vam godi? — Imel je namreč to

navado, da mi je vedno rekel za šalo napol spoštovani. Videli pa boste, da me je popolnoma spoštoval.

Vedel sem že, koliko je ura, če je k meni prišel s to šalo, pa sem mu vselej odgovoril:

— Hvala. Dobro se mi godi, hvala Bogu. No, kakor Vi mene vprašate, tudi jaz Vas: Kakšne novice prinašate?

— Moje novice, — je rekel, — so tako slabe, bolj zoprne pač ne morejo biti.

— A tako, nemara ste nocoj zopet vse zaigrali, kakor tudi zadnjikrat?

— Dovolite, — mi odgovarja, — da Vam častitam, ker ste zopet ugenili. Vse sem zaigral, napolspoštovani, vse.

— Za koliko so Vam olajšali žep, svetlost? — sem rekel.

On mi je takoj odgovoril, koliko tisoč je zaigral, jaz pa sem zmajal z glavo in rekel:

— Treba bi Vas bilo našeškati, svetlost. Škoda, da ni tukaj nikogar za ta posel.

Nasmejati se je in rekel:

— To pa to, nikogar ni.

— No, kar vlezite se na mojo postelj, da Vam čisto vrečico pod glavo, pa Vas lastnoročno našeškam.

Nato je seveda vselej pričel vame siliti. Mole doval me je, naj mu dam denarja, da spet poskusi srečo.

— Ne, — mi pravi — nikar me ne mikasti, daj mi rajši za nocoj tisti denar, ki ga imaš za svoje izdatke. Pojdem, da igrav in vse obigram.

— Ne, — sem odgovoril, — nič Vam ne dam, na-a. Če Vas je sreča zapustila, nikar je zopet ne iščite.

— Kaj se to pravi: ne dam! — se je pričel prva smeja, nato pa se je že razjezil. — Nikar ne bodi predrzen, prosim te, — je rekel. — Pusti to, saj nisi moj varuh. Daj mi denar.

Vprašali smo Ivana Severjančiča, ali je kdaj svojemu knezu dal denar, da bi poskusil nazaj prigrati zaigrane tisočake.

— Nikoli, — je odgovoril. — Vselej sem se mu zlagal, da sem nakupil za ves denar ovsu ali pa sem enostavno kam izginil.

— Potem pa je bil gotovo hud na vas?

— Seveda, je bil. Vselej mi je takoj rekel: Dovolj mi je tega! Ne boste več pri meni v službi, napolspoštovani.

Odgovoril sem:

— No, pa dobro, mar mi je! Dajte mi, prosim, moj potni list.

— Z veseljem, — mi je rekel, — kar pospravite svoje stvari, prosim vas. Jutri boste dobili potni list.

A jutri nisva nikoli več govorila o tej zadevi. Kako urico pozneje je že prišel k meni popolnoma druge volje in mi rekel:

— Hvala vam, malocenjeni, da ste pravi mož in mi niste dali denarja za igro.

Bil mi je tako hvaležen, da mi je potem prizanesel kakor lastnemu bratu, če sem tudi kako neumnost naredil pri svojih izletih.

— Kake neumnosti pa ste naredili?

— Saj sem vam rekel, da sem časih šel na izlet.

— Kaj pa to pomeni: izlet?

— Šel sem pač v mesto. Navadil sem se piti žganje, a nisem ga pil vsak dan, po več dni si ga nisem privoščil niti požirka. Če pa sem postal otožen, me je strašno vlekel, da bi se napil. Takrat je trajal moj zlet več dni in sem kar izginil. Včasih sem se namreč nekako slabo počutil, brez posebnega vzroka. Pošiljal smo na primer proč nakupljene konje. Nisem se sprva brigal za to, saj nisem bil z njimi v zlahti. A potem mi je bilo hudo brez njih, pa sem začel piti. To se je zgodilo, če smo na primer poslali proč kakega posebno lepega konja. Tak šent mi je vedno bil pred očmi, preganjal me je kakor prikazen. Nisem imel miru in sem končno naredil izlet.

Rusko: vchod, kar pravzaprav pomeni: slovesen nastop visokih oseb; potentatam je tukaj rabljeno humeristično.

III

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23. zvezek. A. Sheehan, Nodlag. Povest irskega dekleta 24 Din, vez. 32 Din. — 24. zvezek. A. Morby, Hanka. Ljubljano-srbska povest 22 Din, vez. 30 Din. — 25. zvezek. Haggard, Heli cesarja Montezume (v tisku) — 26. zvezek. C. Lorenzini, Storič in njegovo burkasto življenje. (v tisku). — 27. zvezek. Pregelj, Otoci solca (v tisku). 14 Din, vezano 22 Din — 27.

III

proti severu. Med obema zankama sta start in cilj; velika pentlja je 22.1 km dolga, majhna pentlja 7.6, prehodni del med njima je dolg 1 km; ta del stejemo deloma sem, deloma tja, vsa proga je dolga 29 kilometrov. Ob prehodu pa ni sama cesta, temveč dve, vzporedni, travnik je med njima. Tribune so tam, garaže itd.

Vzpetosti in krivulje seveda niso po vsej progi enakomerno razdeljene. Neprestano gre čista gor in dol, enkrat pade na razdaljo 8 km od 620 na 310 m, torej za celih 5%, nato se pa še strmeje dvigne, na 5 km 300 m, vzpetost 9 do 11%, deloma tudi 12%; enkrat znaša vzpetost na 450 m celo 27%. Prav vsestranska je ta cesta. In nikdar pod 9 m široka, tako da je tudi pri največji hitrosti prehitovanje mogoče; ob startu in cilju znaša širina celo 20 m, da je omogočen neoviran skupni start.

Za dokaz spretnosti se ti ni treba bati. Dokaz je na 172 krivuljah ali ovinkih; 88 jih gre na desno, 84 na levo, nobeden se ne more prikočevati. Odločilnega pomena je to za motorje s prikolico, ker so krivulje na strani prikolice posebno težke. 172 krivulj na 29 km ti postane še bolj jasno, če se vrši tekma na primer na 300 km; takrat moraš torej premagati nad 1720 krivulj! Pri kilometru 22 je največ ovinkov, na 1000 m 13; sredine krivulj so oddaljene druga od druge povprečno samo 77 m. Imaš tudi razdaljo 85, 90, 100, 125 m itd. Ogibali so se krivulj z majhnim polmerom, ker zahtevajo krivulje z večjim premerom boljši material in večjo ocenitveno zmoglost vozača. Najmanjši radij 30 m imajo zato samo tri krivulje, 50 m jih ima 25, druge pa vse več, do 100 in 300 m. Poskušnja vožnja je otežkočena še s tem, da se nahaja večina krivulj na padajočem ali dvigajočem se svetu.

Materijal za zgradbo Nürburgringa je bazalt, ki je ja v vulkanski Eifel doma. Neomejene množine ga je tam. Zraven so pa uporabili seveda tudi vsa moderna tehnična sredstva pri gradbi cest, porabili so vialit, katranski makadam itd.

Poleg cestnega dirkanja, o katerem bomo še govorili, so izvajali doslej na Nürburgringu motorno dirkanje za Veliko darilo Evrope. Videlo se je takoj, da so Angleži v motornem dirkanju veliko boljše kot drugi tekmeči. Polovico tekem 2. in 3. julija so dobili Angleži, kojih najboljši zastopnik so bili Simpson na AIS, Walker na Sunbeamu, Woods na Nortonu, Ashby na Supremu in

Longman na Velocette. Simpson je vozil na svojem kolesu prvi dan 88.64 km na uro. Drugi dan so si izvajevali prva tri mesta znameniti rekorder Walker ter Woods in Ashby. Walker je dosegel na Sunbeamu povprečno hitrost 91.5 km na uro. Ashby je vozil to pot na Rudge-Whitworthu. Vsega skupaj se je priključilo 129 vozačev in niso mogli končati tekem v enem dnevu. Zato so nastopili 2. julija lahki razredi s 65 motornimi kolesi, 3. julija pa težki razredi s 64 kolesi. Otvoritvene tekme na Ringu so se pa vršile že 16. in 17. junija.

Izpred sodišča

§ 104 s. k. z. Zaradi tega paragrafa, ki je najbolj zasvožen, je bilo že nešteto ljudi bolj ali manj občno kaznovanih; pa kakor je videti, jih še ni spametovalo. Zadnjič, to je bilo na nedeljo 3. julija, je šel finančni preglednik Marko M. kontrolirati po okoliških gostilnah, da spiše prijave za točnice takso. Šel je v civilni obleki, da bi laže zavohal saharinarice, katerih je na deželi precej. Ustavil se je v znani gostilni, zahteval koncesijsko listino in začel pisati prijavo. Tedaj mu je pa napil posestnik S., ki drugače dobro pozna preglednika; preglednik je pa ponudbo odklonil. To je posestnika tako raztogotilo — bil je že tudi vinjen — da je preglednika nadržal: »Prokleta duša, jaz redim tri take kot si ti!« — »Pustite me v miru, jaz sem tukaj služil,« opozarjam vas, da se drugače zmeniva pred sodiščem,« mu je pojasnil preglednik. — »Zgini, prokleti smrkoček, če ne te lopnem,« je primaknil posestnik in zadel je res priromala k sodišču. Posestnik je bil po § 104. s. k. z. obsojen na 400 Din globe.

Večjo nesrečo je imel delavec Martin. Svoječasno je dobil ustno dovoljenje od magistrata, da sme postaviti ob ližanski cesti barako. Ker pa baraka ni bila prav posebno v kras okolice in ceste, so se ljudje zgražali in obsojali celo magistrata, da hoče na tako neprimaden način omiljevati stanovanjsko bedo. Okoliški policijski nadzornik je v istem smislu poročal magistratu in magistrat je delavcu Martinu pisмено zapovedal, da mora barako odstraniti. Delavca je to seveda pogrelo in ko je srečal nadzornika, mu je rekel: »To je vaše maslo, da moram barako podreti, vi ste me naznanili. Mislim sem, da ste drugačen možakar kot ste!« Nadzornik je zadelo ovindil in Martin je bil zaradi prestopka po § 104. s. k. z. tožen. Sodnik je

bil mnenja, da v inkriminiranih besedah ni žalitve po § 104. s. k. z. in je Martina oprostil, upravitelj državnega pravdnika je pa prijavil vzklic.

Ko so bile češnje zrele, so na Orlem priredili gasilec svojo veselico in gostov se je kar trlo. Orle so sploh priljubljeno »letovišče«, posebno kadar vabijo in mamijo rdeče češnje. Tudi dva delavca sta šla na tisto veselico in popoldne sta si malo ogledala češnje. France je zlezal na češnjo, Tone pa je stal pod njo. Lojze, župan iz ljubljanske okolice, je pa ta prizor opazil. Sam se najbrž ni upal lotiti obeh, šel je in poklical še svojega sina in nekaj tovarišev. Lojze se je oborožil s kolom, in tudi nekateri drugi niso bili brez vsega. Delavce France je zdrknil s češnjo, med tem jo je pa Tone že staknil. Županov sin ga je česnil dvakrat s kolom, da je obležal na tleh, nekdo ga

je pa še z nožem čez čelo. Župan Lojze se je pa lotil Franceta Tudi France se jih je nalezal, rekel je, kot berač mraza. Toneta, ki je bil še najbolj tepen, so pozneje na veselilnem prostoru izmili in obvezali, France je pa zbežal. Oba sta pa zadevo naznanila in za zadevo je zvedelo tudi sodišče. Župan in njegov sin sta se poleg pomagavev morala zagovarjati; pomagači so bili oproščeni, sama sta pa bila deležna občutne kazni. Županov sin Ivan je bil obsojen na 800 Din denarne kazni, plačati pa mora Tonetu 300 Din za bolečine in 100 Din za zdravnikovo spravevalo. Župan Lojze pa istotako na 800 Din denarne kazni in za bolečine bo plačal Francetu 200 Din.

Naročajte „Slovenca“!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 29. julija 1927.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblak-nost 0-10	Vrsta padavin			
						ob opazovanju	v mm do 7h	Najvišja temp	Najnižja temp
Ljubljana (dvorec)	7	75.8	17.8	86	NE 2	megla	dež	17	21.2
	14	75.9	20.8	84	NE 1		dež		
	21	75.9	18.0	82	SW 4	2			
Maribor		75.9	20.0	81	mirno	5			28
Zagreb		75.8	21.0	89	S 4	9			18
Belgrad	8	75.7	26.0	52	ESE 6	1			34
Sarajevo		75.7	23.0	54	mirno	1			34
Skopje		75.8	25.0	53	mirno	0			33
Dubrovnik		75.7	23.0	74	mirno	0			28
Split		75.7	26.0	64	mirno	8			33
Praga	7	76.0	17.0	—	NW 2	5	dež	1	23

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsko gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

ORGANIST

dober igralec in pevo-vodja z najboljšimi spričevali, prosi za službo v Sloveniji, ker je vsled nevdržnih razmer primoran iskati mesto v svojem domačem kraju. Naslov: Martin Planinšek, Hrušica, p. Castelnuovo d'Istria, Italija.

Službo natakariče

ali pomočnice v trafikih, kuhinji ali pri kakšni šivilji išče m. - Cenj. ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod št. 5688.

Proste službe

Industrijsko podjetje v Dalmaciji išče za svojo uradniško menso dobro, pošteno, večšo

kuharico

obenem upraviteljico, kakor tudi eno urno

postrežnico

Vpoštev pride tudi vdova s hčerjo, ki bi mogli obenem vršiti obe službi. Ponudbe s podatki dosejati, službovanja, plačilnimi pogoji in kdaj je nastop mogoč, na upravo pod »Dalmacija št. 5855«.

Učenec

s primerno šol. izobrazbo (dve srednji šoli), se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. A. SUŠNIK, železnica, Ljubljana, Zaloška cesta 21. 5882

Kravar

ki ima veselje do živine in ki zna dobro molziti, se sprejme s 15. avgustom v službo v graščini Prebold — Sv. Pavel v Sav. dolini. 5888

KOVAŠKEGA POMOČNIKA

pridnega, sprejemem. Fr. Rozman, kovač, Primskovo, p. Kranj, Gorenj.

SLUŽKINJA

vestna in pridna, ki zna kuhati, se sprejme. Prednost imajo take z večletnimi spričevali. Oglašiti se pri Kamušič, Krekov trg 10/II. 5900

Kdo kupi?

DVA OLEANDRA

prod a m. — Naslov v upravi lista pod št. 5873.

Velik, močan in lep KOVČEK

priročen za potnike ali letoviščarje, se poceni prod a. — Naslov pove upr. Slovenca pod 5877.

ODDAJAMO tropine

od malin za krmo živine. — Ponudbe prosimo za odjem 100 kg od skladišča Kolizej, na ALKO, d. z o. z. - oddelek za brezalkoholne pijače — Ljubljana, Kolizej. 5846

ŠIVALNI STROJ

dobro ohranjen - poceni prod a. — Naslov pove uprava lista pod št. 5870.

EMENTALSKI IN TRAPISTOVSKI SIR

prvovrsten, polnomasten izdelek Vam ponuja Mlekarska zadruga Sv. Lovrenca na Drav. polju. — PRODA pa zaradi modernizacije obrata po ugodni ceni ROČNA POSNEMALNIKA, že rabljena, a popolnoma v dobrem stanju. Večji: Regina 3. M. 1908, in manjši: SH. M. 1898 (Alfa Separator). 5889

Kdo prodaja?

Kupim 20—25 m³ lepih, zdravih

lipovih hlodov

od 30 cm naprej. Plačam pri prejemu blaga. Ponudbe z navedbo cene na upravo Slovenca do 1. avgusta pod št. 5835.

Borovnice

se najbolje plačujejo v Mariboru, Koroška c. 1.

Stanovanja

Čedno

STANOVANJE

v novi hiši se takoj odda ob cesti v Tomačevo za dobo šest let za 9000 Din. Soba, kuhinja in pritlikline. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5804.

STANOVANJE

z vso oskrbo, za dijaka trgov. šole, se išče pri profesor, družini ali vpo-kojenem učitelju. Strogo nadzorstvo pogoji! — Ponudbe na Poštni predal št. 69, Ljubljana. 5872

Nasla obit

»RIMSKE TOPLICE« SLOVENIJA

radioaktivno termalno kopališče izborna proti revmi, išasau, ženskim in živčnim boleznim. Penzija v pred sezoni 60, v glavni 80 Din. — Pojasnila daje ravnateljstvo. 2959

Kemična pralnica

in barvanje oblik v najrazličnejših barvah izvršuje delo v najkrajšem času pri najnižjih cenah. ANTON BOČ Šelenburgova ulica 6/I. Tovarna Vič-Glince

Mlinarji!

Rz. praso, ajdo in ječmen kupite najceneje pri A. VOLK, LJUBLJANA veletrgovina žita in moka.

Priporoča se trgovina z železnino A. SUŠNIK, Ljubljana Zaloška cesta.

Inserirajte v „Slovenca“!

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša najboljša soproga, hčerka, sestra, teta itd., gospa

Antonija Gorenc roj. Pernovšek soproga restavraterja

včeraj dne 28. t. m. nenadoma bogu-vdano preminula. Pogreb drage pokojnice bo v soboto dne 30. julija t. l. ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta št. 3, na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 29. julija 1927.

ŽALUJOČI OSTALI

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Najboljše

KOLO in šivalni stroj

v materijalu in konstrukciji je samo

GRITZNER, ADLER in PHÖNIX

Večletna garancija.

Najnižje cene, tudi mesečna odplačila samo pri

JOSIP PETELINC-U V LJUBLJANI

ob vodi blizu Prešernovega spomenika

NOVO! PREPRIČAJTE SE! NOVO!

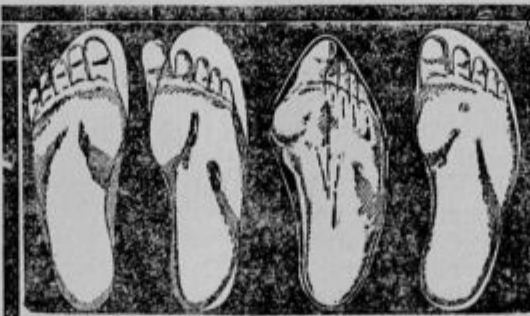
Znižane cenel Kdor hoče kupiti moderno in solidno izdelano POHIŠTVO naj si ogleda no: raznovrstno: vo zalogo pri

Egidiju in Karlu Erjavec, Brod

(poleg tacevkega mostu — št. Vid nad Ljubljano).

Ogled tudi ob nedeljah. Za delo se jamči!

(Daje se tudi na obroke.)

20% ceneje

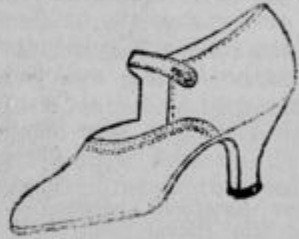
vsa naročila po meri in popravila pri

Franc Szantner, Ljubljana Šelenburgova ulica 1

prvovrstna specialna izdelovalnica čevljev za občutljive in bolne noge.

LETNA OKASIONSKA PRODAJA

75:-

168:-

PETOVIA

Ljubljana Dunajska cesta 1

Ptuj Slovenski trg

Valovi Mure so nam 19. t. m. pri Gornjem Cmureku ugrabili ljubljene sina

Franca Zelenika

dijaka VIII. gimnazijskega razreda v Mariboru,

in nam truplo 23. t. m. pri Ižakovcih zopet vrnil.

Dragi rajniki se prepelje v Maribor in se na mestnem pokopališču v soboto 30. t. m. ob 16 polnoči v večnemu počitku.

Maribor, dne 28. julija 1927.

Žalujoči ostali.

B. C. I. Travellers' cheques

Potovalne čke Banca commerciale italiana v ital. lirah, franc. frankih, angl. funtih in U. S. dolarjih vnovčujo vse važnejše banke na svetu. Zahtevajte jih pri svoji banki predno nastopite potovanje.

Docent dr. Ivan Matko

v Mariboru, Slovenska ulica 4

se je vrnil in zopet ordinira od 1. avgusta t. l.

Najboljša reklama so oglasi v „Slovenca“!

Interesantno braturo o uspešnem zdravljenju žolčnih kamnov. Vam pošlje brezplačno lekarno pri Odrešeniku Praga II. Vysehradská tř. 13. Zolčni Kamenec